

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЭНДАКРЫННАЯ СІСТЭМА
Дыягностыка і лячэнне цукровага дыябету 1-га і 2-га тыпу, захворванняў шчытападобнай залозы, прафілактыка эндакрыннай паталогіі будучы ў цэнтры ўвагі «прамой лініі» з удзелам загадчыцы эндакрыналагічнага аддзялення Рэспубліканскага цэнтру медыцынскай рэабілітацыі і бальнеалячэння Алены Іванавны КУЗЬМЯНКАВАЙ. Задаць пытанні спецыялісту можна **18 чэрвеня, у пятніцу, з 14.00 да 15.30** па рэдакцыйных нумарах: 8 (017) 292 38 21 і 292 38 92. Папярэднія пытанні прымюцца па нумарах: 8 (017) 287 18 36 і 287 18 29.

Завочная «прамая лінія»
ХІРУРГІЯ ТВАРУ
На пытанні, звязаныя з пашкоджаннем мяккіх тканак і касцей твару, рэканструктыўна-пластычнай хірургіяй твару, паталогіямі сківічна-тварнай вобласці (прыдаточных пазух носа (гаймарты), слінных залоз, нерваў, скронавага ніжнесківачнага сустава, дабраякасных пухлін і пухлінпадобных захворванняў) гатовы адказаць **докан стаматалагічнага факультэта, прафесар кафедры сківічна-тварнай хірургіі Беларускага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта, доктар медыцынскіх навук Аляксандр Сяргеевіч ЛАСТАўКА.**
Пакідаеце, калі ласка, пытанні **да 25 чэрвеня** па рэдакцыйным нумарах: 8 (017) 287 18 29. Адказы будуць надрукаваны на старонках нашага выдання.

ЯГАДЫ ПА НОВЫХ ЗАКУПАЧНЫХ ЦЭНАХ
Сумеснай пастановай Мінэканомікі, Мінлясгаса, Мінпрыроды і Мінздору ў краіне зацверджаны новыя мінімальныя закупачныя цэны на дзікарасляя расліны, грыбы і ягады ўраджаю гэтага года.
Паводле звестак Мінэканомікі, у параўнанні з мінулым годам мінімальныя закупачныя цэны на свежыя грыбы будуць павялічаныя на 10,4 працэнта, ягады — на 5, лекавую раслінную сыравіну — на 8,1, тэхнічную раслінную сыравіну — на 3,2 працэнта. У прыватнасці, мінімальныя цэны ліснак складае 3 тысячы рублёў за 1 кілаграм, белыя грыбы — 3500, падасінавікаў, падбарозавікаў — 1000, іншых грыбоў — 1000, чарніц — 2600, журавін — 1900, брусніц — 1800, сухіх лістоў брусніц, якія адпавядаюць характарыстыкам і нормам стандартаў — 9000 рублёў за кілаграм, ліст крапівы — 6200, васілька сіняга колеру — 33 тысячы, палыну горкага трава — 5000 рублёў.
Ігар ГРЫШЫН.

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 17.06.2010 г. (для 6/16 разлікаў)		Курсы замежных валют для банкіўнага разліку	
Цэнтрабанк РР		Цэнтрабанк РР	
1 долар ЗША	3 018,00	1 часіская крона	144,63
1 еўра	3 717,57	1 польскі злоты	911,09
1 латвійскі лат	5 240,95	1 расійскі рубель	96,87
1 літоўскі літ	1 073,89	1 украінская граўня	381,42
		USD	31,1566
		10 UAH	39,3739
		1000 BYR	10,3202
		EUR	38,4192

Васіль ЖАРКО: «ПАВЫШЭННЕ ЗАРОБКАЎ ЗАКРАНЕ ЎСІХ РАБОТНІКАЎ МЕДЫЦЫНСКОЙ ГАЛІНЫ...»

Фота Анатоля КЛЕЩУКА.

ЗАРОБКІ медыцынскіх работнікаў у гэтым годзе істотна ўзрасьтуць. Пра гэта на прэс-канферэнцыі з нагоды святкавання прафесійнага свята медыцынскіх работнікаў паведаміў журналістам міністр аховы здароўя **Васіль ЖАРКО**. Міністры падкрэсліў, што праект Указа Прэзідэнта аб павышэнні заробкаў медыцынскіх работнікаў знаходзіцца зараз на ўзгадненні ва Урадзе і пасля выканання ўсіх працэдур паступіць у Адміністрацыю Прэзідэнта. Хутэй за ўсё, даўчакаванае павышэнне заробкаў пачынае адбывацца ў IV квартале гэтага года. Праўда, наколькі павысяцца заробкі ў медыкаў, Васіль Жарко не сказаў, паабядаўшы тымі, што павышэнне будзе адчувальным, прычым яно будзе не «кропкавым», а **закране ўсіх работнікаў медыцынскай галіны.**
Летас, напрыклад, сярэднемесячная заробатная плата работнікаў аховы здароўя была 772,8 тысячы рублёў, што складае 71,1 працэнта ад сярэдняй заробку ў прамысловасці. Адна гадзіна медыцынскіх работнікаў «каштава-ла» ўсяго 4404 рублі.
СТАР. 2

БПС-БАНК

ОАО «БПС-Банк» **сообщает, что с 17 июня 2010 года по вновь заключаемому договору срочного банковского депозита в белорусских рублях «Праздничный» установлена процентная ставка в размере 18 % годовых.**

ОАО «БПС-Банк» предоставляет клиентам Банка возможность пополнения и получения средств с вкладных, текущих счетов в любом подразделении Банка на территории Республики Беларусь.

В соответствии с Декретом Президента Республики Беларусь № 22 от 04.11.2008, государство гарантирует полную сохранность денежных средств физических лиц в белорусских рублях и иностранной валюте, размещенных на счетах и (или) во вклады (депозиты) и возмещение 100 процентов суммы этих средств в валюте счета либо вклада (депозита).

Дополнительную информацию можно получить в любом учреждении ОАО «БПС-Банк», на сайте банка www.bpsb.by или по телефону:

- 148 (в стационарной сети);
- МТС (029) 5-148-148, 2-148-148;
- Velcom (044) 77-00-148, 77-55-148.

Проценты, выплаченные по депозитам в белорусских рублях в течение 2009 г. (млрд руб.): январь — 4,6; февраль — 4,0; март — 4,8; апрель — 4,8; май — 4,7; июль — 5,0; июль — 4,9; август — 4,9; сентябрь — 4,9; октябрь — 5,1; ноябрь — 5,6; декабрь — 5,8.

Лицензия Национального банка Республики Беларусь № 4 от 13.11.2008 года на осуществление банковской деятельности. УНП 100219673. ОАО «БПС-Банк».

«ГАРАЧЫЯ» ЗДАТЧЫКА НЕ ЗАДАВАЛЬНЯЕ ЗАКУПАЧНАЯ ЦАНА НА КЛУБНІЦЫ, ПАКУПНІКА — РОЗНІЧНАЯ...

Як мы нядаўна паведамылі, сёлета ў Лунінецкім раёне, які **корміць клубніцамі, лічы, усю краіну і не толькі, добра ўраджана гэтая салодкая ягада. Аднак, як яно часта бывае, што для аднаго добра, для іншага — наадварот. Прынамсі, так выглядае гісторыя з ураджаем клубніц з вуснаў аднаго з жыхароў Лёўска, які і паскардзіўся на «гарачую лінію» на праблему збытка ягады.**
— Некалькі дзён не было машын, што прывязджаюць па клубніцы. Людзі муслі гандляваць імі на трасе Гомель — Мінск. У кожнага па 3-5 вядзёр, стаіш недзе з 10 гадзін раніцы да позняга вечара. Ды што карысці: рэдкая спадарожная машына спыніцца. Да рынку ў суседняй вёсцы Дварэц — нашай мясцовай «Камароўкі» — каля 15 кіламетраў. На вельспядзе туды не нарта з вёдрамі наездзіцца. А ягады ж шмат, яна псуецца. Куды яе падаць? — пытаўся чытач. — Зараз усю клубніцу мясцовае раённае спажывецкае таварыства прымае па 600 рублёў за кілаграм. Дачкаліся, што людзям няма куды падаць ураджай і знізілі закупачную цэну. А з тыдзень таму прывязджалі машыны

таксама зварталіся занепакоеныя людзі. Але з панядзелка сітуацыя выправілася. Зараз машын вельмі шмат, лічыце, усю краіну прадстаўлена. Сама была днёмі ў Дварэц, бачыла на свае вочы. Праганяць нечыя машыны няма ніякага сэнсу — ягяд на ўсіх хоціць. Магчыма, гэта міліцыя рэгулявала рух і напярсіла пераставіць транспарт у іншае месца? Сезон масавых нарыхтовак доўжыцца пакуль лічаныя дні. Прыватнікі вельмі шмат, на рынках сапраўды няма куды стаць. Увогуле, такая сітуацыя ва ўсіх вёсках, — сказала Аксана Пятроўна. — Натуральна, з пачаткам сезона масавых нарыхтовак закупачныя цэны па неўзгодзе пазіцыі знізіліся. Зараз клубніцы, што збіраюцца ў бочкі і тым пойдуць на вінаробныя заводы, прымаюцца ад насельніцтва па 800 рублёў за кілаграм. Ягады ў скрынках — для патрабавальна перапрацоўчых прадпрыемстваў — закупляем па 1 тысячы за кілаграм. А так зва-

«ПАЧЫНАЦЬ ТРЭБА НЕ З САБАК, А З ЛЮДЗЕЙ»

Надзея ДРЫЛА

АТРЫМАЛІ ліст ад Васіля Сямёнавіча Завадскага з Маладзечна. Аўтар занепакоены тым, што беларусы выкідаюць сабак, як цацку, якая надкучыла, на вуліцу. «Яны ж, нікому непатрэбныя, збіраюцца ў зграі і шукаюць сабе харчы. Калі не знаходзяць, нападаюць на людзей, якія ад іх укусай трапляюць не толькі ў шпіталі для лячэння, але і ў рэанімацыю, пасля якой застаюцца інвалідамі (яскравы прыклад — трагедыя Тані Шаравай з Бабруйска, пра якую «Звязда» пісала ў лютым)». На думку Васіля Сямёнавіча, каб пазбавіцца ад гэтай бяды, трэба прыняць адпаведны закон, які б абавязваў гаспадароў сабак абавязнаць сваіх гадаванцаў («для гэтага трэба распрацаваць спецыяльныя нумарныя знакі»). Тым жа, чые чатыроногія будучы разгульваюць па вуліцах без нагляду, участковыя інспектары павінны выпісваць істотныя штрафы. Акрамя таго, неабябаваны чытач прапаноўвае на кананадзкім узроўні забараніць прызач шчаняў на рынках, «хочаш набыць сабаку, падавай заяву **СТАР. 3**

Услед за пісьмом

АФЕРА З ЛІФТАМІ
Службовыя асобы чатырох таварыстваў уласнікаў, размешчаных на тэрыторыі Ленінскага раёна сталіцы, і РУП «Белліфт» падзараўваюцца ў крадзяжы ў асабліва буйным памеры.
Як паведаміў прэс-афіцэр Ленінскага РУУС Сяргей Козел, у дачыненні да згаданых асобаў заведзена крымінальная справа. Прабанднага з участкам вытворчага РУП «Белліфт», а таксама старшыні і галоўныя інжынеры чатырох таварыстваў уласнікаў змовіліся — як схірыць, каб «зарабіць». Прабанднага складу падроблены акты абследавання ліфтаў, дзе ўказваў неіснуючыя няспраўнасці (рэдуктара галоўнага прываду, электрарухавікоў), а прадстаўнікі таварыстваў па неспраўных дагаворах перанічалі па безнаўным разліку грошы для ўстаўлення гэтых «непаладак». З аднаго ліфта на «рамонт» ім «капала» ад двух да дваццаці мільёнаў рублёў. Усёго ж зламаўнікі выкраслі больш за 36 мільёнаў рублёў.
Ігар ГРЫШЫН.

«Па каментар мы звярнуліся да дэпутата Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі Валентыны ЖУРАўСКАЙ».

АД ПЕРШАЙ АСОБЫ

— УДЗЕЛЬНАЯ ВАГА аграрнай галіны ва ўнутраным валавым прадукце раёна летась складала 8 працэнтаў, — патлумачыў Уладзімір Віктаравіч. — У 2009 годзе ў нашым грамадскім сектары было выраблена валавой прадукцыі ў супастаўных цэнах на суму 280 мільярд рублёў, 18,6 тысячы тон мяса ў жывой вазе (што складала амаль 113 працэнтаў да ўзроўню 2008 года), 130,8 тысячы тон малака (гэта амаль 104 працэнта ў параўнанні з паказчыкам папярэдняга года). Намалочна было звыш 145 тысяч тон збожжа, сабрана 13 тысяч тон рапсу.
— **А ці развіваецца ў вас фермерства?**
— У раёне ёсць 19 фермерскіх гаспадарак. Для апрацоўкі ім выдзелена 933 гектары зямельных угоддзяў, а гэта крыху меней за адзін працэнт сельскагаспадарчых земляў нашых сельгасарганізацый. Удзельная вага фермерскай прадукцыі ў валавым аб'ёме прадукцыі сельскагаспадарчых прадпрыемстваў раёна не перавышае 0,5 працэнта. У мінулым годзе фермерамі было выраблена 1,1 тысячы тон збожжа, 4,7 тысячы тон цукровых буракоў, на Служ-

СТВАРЭННЕ АГРАГАРАДКОЎ — ГЭТА ТОЛЬКІ ПАЧАТАК

Па выніках 2009 года Служкі раён заняў першае месца ў вобласці па вытворчасці малака. Першым сярод раёнаў Міншчыны Служкі рэгіён стаў і па вытворчасці насення рапсу, другім — па вытворчасці цукровых буракоў, трэцім — па збожжы. Па вытворчасці мяса Служчына летась трымала чацвёртае месца ў вобласці. Больш падрабязна пра развіццё сельскагаспадарчага кірунку на Служкай зямлі мы папрасілі расказаць старшыню Служкага раённага выканаўчага камітэта **Уладзіміра ДАМАНЕўСКАГА.**

— Як і ў іншых рэгіёнах нашай краіны, у нас асноўная доля сельгаспрадукцыі вырабляецца ў буйных сельскагаспадарчых арганізацыях. Мы добра разумеем, што нормальная работа любога прадпрыемства напрамую залежыць ад тых людзей, якія на ім працуюць. І для таго, каб працавалі яны з поўнай аддачай, людзям неабходна стварыць не толькі нормальныя ўмовы працы, але і прыцягваюцца сацыяльна-бытавыя ўмовы.
У 2005—2009 гадах у межах выканання праграмы адраджэння і развіцця вёскі ў нас была праведзена работа па абудаванні 13 сельскіх населеных пунктаў у аграгарадкі. Сярод іх вёска Лучнікі

рэканструкцыя будынкаў пад кароўнікі з даільнай залай на 400 галоў у СВК «Ісерна» і УП «Саўгас «Рачковічы» Беларускай чыгункі.
Мы разумеем, што стварэнне аграгарадкоў — гэта толькі пачатак. Неабходна развіваць інфраструктуру ў вёсцы, ствараць дастойныя ўмовы жыцця. І ў першую чаргу — павысіць памер заробатнай платы — у адпаведнасці з праграмай сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 2006—2010 гады.

Штогод праводзіцца значная работа ў плане прывядзення вытворчых аб'ектаў да ўмоў, якія адказваюць сучасным патрабаванням. Толькі сёлета задзейнічана ў рэканструкцыі 55 аб'ектаў. Усе гэтыя работы праводзяцца за кошт уласных сродкаў сельскагаспадарчых арганізацый.
Асабліва вартая адзначыць ра-

боту ў гэтым плане кіраўніцтва СВК «Вітка-Агра» (старшыня Чырзэ), сельскагаспадарчага філіяла ААТ «Служкі сыра-робны камбінат» (начальнік філіяла Міхалькевіч), сельскагаспадарчага рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Саўгас «Рачковічы» Беларускай чыгункі (дырэктар Красуцкі).
Сёння прыходзіць новыя тэхналогіі і на палі сельскагаспадарчых арганізацый. Штогод набываецца значная колькасць новай сучаснай тэхнікі. За 5 месяцаў 2010 года было набыта 8 камбінаваных кормаўборачных комплексаў айчынай вытворчасці, 12 адзінак энерганасычаных трактароў МТЗ-3020, 12 шматфункцыянальных прычэпаў ПМФ-18, 11 камбінаваных пасяўных аграгатаў, шматмэтавыя транспартныя сродкі РОСА, 7 сельгасарганізацый набылі абмотчыкі рулонаў для нарыхтоўкі высаякасных травяных кармоў.
(Працяг тэмы на стар. 4-5.)

«ЛІТВА» НЕ ЗАРЭБОКАЎ...

Кампетэнца
Гранічных тэрмінаў для завяршэння будаўніцтва садоўных домкіў не існуе

У пачатку восені ўстапоўце ў сілу нормы закона, якія датычацца дапаўнення і змянення ў Кодэкс Беларусі аб зямлі. Чытачы нашага выдання папрасілі патлумачыць гэты дакумент.

У горадзе для абслугоўвання жыллага дома максімальны памер зямельнага ўчастка складае 15 сотак, у сельскай мясцовасці — да 25 сотак зямлі. Як растлумачыў нам **намеснік старшыні Дзяржаўнага камітэта па маёмасці Беларусі Андрэй ГАЕУ**, згодна з новымі нормамі кодэкса, калі грамадзянін набываюцца жылля дамы на зямельных участках большага памеру, то плошчу лішкаў зямлі можна будзе аформіць новаму ўласніку дома ў часовае карыстанне для агародніцтва. Удакладняюцца пытанні атрымання ў спадчыну зямельных участкаў, на якіх знаходзіцца жылля дамы. Ужо ў верасні зямельны ўчастак з правам жаўніцкага валодання атрымаюць у спадчыну тыя асобы, якім адлічаны ў спадчыну жыллы дом. Згодна з новай рэдакцыяй Кодэкса аб зямлі, прадугледжана канфіскацыя зямельнага ўчастка, калі ён працяглы час не выкарыстоўваецца па прызначэнні, напрыклад, для выдзянення сельскай гаспадаркі на працягу года, або праз два гады, калі ўчастак быў выдзелены для іншых мэтаў.

Асобна нашых чытачоў цікавіць пытанне аб гранічных тэрмінах для завяршэння будаўніцтва садоўных домкіў у садоўніцкіх таварыствах. Суразумна адзначыць, што нейкіх канкрэтных тэрмінаў нахонт будаўніцтва такога часовага жылля ў заканадаўстве не прадугледжана. Галоўнае, каб садавоў пастаянна займаліся ўпарадкаваннем зямлі і выкарыстоўвалі ўчастак згодна з функцыянальным прызначэннем.

Сяргей КУРКАЧ.

БЕЛАРУСЬ—ІРАН: КУЛЬТУРА БЕЗ МЕЖАЎ...

Гэтымі днямі ў Мінску праводзіцца Тыдзень культуры Ірана. Цьвёрмымі адрыццямі мерапрыемства адылася ва ўпрыгожанай і стылізаванай пад вялікі іранскі шацёр зале Палаца мастацтваў у прысутнасці афіцыйных асобаў і вялікай колькасці беларускай публікі. У правядзенні мерапрыемстваў на працягу тыдня прымаюць удзел каля пяцідзяткі майстроў розных кірункаў мастацтва Ірана.

У аб'яднанні дзіўдзяліць беларусы будучы танцоры з драўлянымі палкамі, выканаўцы традыцыйнай музыкі, ірана-беларуская група «Персія», артысты іранскага лялечнага тэатра, тэатра пантэмімаў, удзельнікі Аб'яднанага творчасці, ініцыятыў і твораў выяўленчага мастацтва Вуліцы мастацтваў... Тыдзень культуры Ірана прадстаўлены велізарнай майстэрняй, у якой лаўдзіцца дэманстрацыя працэсу стварэння прадмета мастацтва. У рамках Тыдня культуры праводзіцца майстар-клас па чаканцы, сёння больш вядомай ў Іране пад назвай каламанці (гавіроўка вырабаў з медзі і латуні), вышэйшыя традыцыйныя ўзоры, мінакары («мініяюры на агні»). Толькі на гэтым тыдні можна пазнаёміцца з іранскім «жывалісам чайхане», з сакратамі тэатра дыванноў, дарэчы, вельмі распаўсюджаным і сёння ў Іране. Госці маюць магчымасць назіраць, як з'яўляюцца на свет творы ганчарнага мастацтва і лепкі. Майстры каліграфіі пішуць імёны ахвотнікаў на прыгожа аздобленых лістах паперы. Госці могуць нават паспытаць самай вядомай і смачнай усходняй прысмакі, фіцхат, кеш'ю і іншыя аржы, сапраўды іранскі чай з самавара. Гэта ўсё чакана наведніку штодня.

Тыдзень культуры — добры знак, які сімвалізуе глыбокія адносіны паміж Ісламскай Рэспублікай Іран і Рэспублікай Беларусь, спрыяе наладжванню і развіццю двухбаковых адносін. Чым глыбей і дакладней будзе веды на родную адзін пра аднаго, тым мацнейшым будзе іх сіндроўства. Хочацца спадзявацца, што гэтыя адносіны і сувязі будучы вярнуцца, будучы падтрымліваюцца, нягледзячы на тое, што геаграфічна нашы краіны раздзяляе вялікая адлегласць. Але нашы культуры ў гэтых адносінах могуць аб'ядноўваць нас...

Таксама ўчора на факультэце міжнародных адносін Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта адкрыўся Цэнтр іраназнаўства. У кабінеце сфармаваны ўнікальны фонд навуковай і навучна-літаратурнай на персідскай мове, што дазволіць выкладчыкам і студэнтам працаваць з арыгінальным матэрыялам па лінгвістыцы, гісторыі, мастацтву, краіназнаўству Ірана. Ва ўрачыстай цырымоніі адкрыцця прынялі ўдзел Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Ісламскай Рэспублікі ў Беларусі Сяід Абдала Хасейні, намеснік міністра па навуцы і тэхналогіях гэтай краіны доктар Махмуд Малабашы.

Таццяна БОЛТУЦЬ, Інстытут журналістыкі БДУ.

ОПЕРУПАЎНАВАЖАНЫ ПАД ВАРТАЙ

Супрацоўнікі 3-га Упраўлення галоўнага Упраўлення ўласнай бяспекі МУС сумесна з калегамі з КДБ затрымалі старшага оперупаўнаважанага УБЭЗ ГУУС Мінгарвыканкама. Паводле звестак праахоўнікаў, міліцыянер у жніўні верасні мінулага года, злоўжываючы службовымі паўнамоцтвамі, абвясціў матэрыяльную дапамогу і рыхтаваў несапраўдныя дакументы для легалізацыі за мяжой сваіму 29-гадоваму знаёмаму. Апошні знік ад органаў папярэдняга расследавання за ўчыненне махлярства і падбухторвання да дачы хабару. Затрыманы супрацоўнік УБЭЗ ГУУС змешчаны пад варту.

Ігар ГРЫШЫН.

АДНО ЗДАРЭННЕ І ШЭСЦЬ ПАЦЯРПЕЛЫХ

Паблізу вёскі Калінаўка, што ў Шклоўскім раёне, калі пяці гадзін вечара сутыкнуліся ВАЗ-21081 з «Нісанам Альмера». Сутыкненне адылося з-за таго, што 22-гадовы кіроўца «Нісана» пры выяздзе на галоўную дарогу праігнараваў патрабаванні дарожнага знака «Саступі дарогу». У выніку ДТЗ 25-гадовы кіроўца ВАЗа і 19-гадовы пасажыр «Нісана» загінулі. Яшчэ чацвёра — кіроўца «Нісана», два 20-гадовыя і адзін 21-гадовы пасажыры гэтага аўтамабіля — шпіталізаваныя з цялеснымі пашкоджаннямі.

Кар. «Звязды».

ККУП «Вітэбскі абласной центр маркетинга» ошчэсціт:

Лот № 2 (Земельны ўчастак з кадастровым номерам 22128810960100038 плошчай 0,1978 га, расположыны па адрасу: Вітэбск, обл., Вітэбскі р-н, Октябрьскі с/с, дер. Сокольнічы, ул. Мірная, д. 36) в інфармацыйным сабесніі о проведении открытого аукциона по продаже земельных участков в частную собственность для строительства и обслуживания жилого дома опубликованом в газете «Звязда» от 19.05.2010 г. № 95 (26703) снимается с торгов.

В інфармацыйным сабесніі о проведении открытого аукциона по продаже права заключения договора аренды земельных участков опубликованом в газете «Госфинанс» от 19.05.2010 г. № 95 (26703) функциональное назначение земельного участка, срок аренды лота № 3 читателю в следующей редакции: «под строительство торгового павильона для организации розничной торговли хозяйственной группой товара в п. Витбск, Бабинского сельсовета. Срок аренды 10 лет».

Прийносим свои извинения.

Контактный тел: (0212) 47 97 35, e-mail: vcm74@mail.ru, vitinvest.biz.

УП «МІНСКІЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ» (организатор аукциона) 05 июля 2010 года

ПОВТОРНО ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН по продаже принадлежащего ОАО «Минский фарфоровый завод» (продавец) изолированного помещения с инвентарным номером 500/D-707995487, площадью 3230,8 кв. м, расположенного по адресу: г. Минск, ул. Кропоткина, д. 91, пом. 2.

Начальная цена — 11 574 384 000 белорусских рублей без учета НДС. Участие в аукционе допускаются юридические и физические лица, представившие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе; заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона; заверенные копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для физических лиц и индивидуальных предпринимателей); соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную копию платежного поручения о внесении задатка, а также иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток в размере 1 157 438 400 белорусских рублей перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012024570010 в филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской области, г. Минск, код 153001331, УНП 190398583.

Победителем торгов признается участник, предложивший самую высокую цену за объект продажи. Процедура проведения торгов устанавливается порядком проведения аукциона.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) подписывается в течение 7 рабочих дней с даты проведения аукциона.

Оплата стоимости приобретенного имущества осуществляется в течение срока, указанного в протоколе о результатах аукциона.

Аукцион состоится **05 июля 2010 года в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов.** Прием документов, а также консультации по вопросам участия в аукционе осуществляются с **18.06.2010 по 02.07.2010** включительно в рабочие дни с 09.00 до 18.00 (в пятницу — до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017) 227 48 36 — УП «Минский городской центр недвижимости» (ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск); (029) 386 39 40 — ОАО «Минский фарфоровый завод» (ул. Кропоткина, 91, 220002, г. Минск). Интернет: www.mgcn.by

«ЛІТВА» НЕ ЗАРЭБОКАЎ...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
А працяг неспадарэна ўрача, які нясе адказнасць за жыццё хворага чалавечка, ацэнвалася ў 7322 рублі за гадзіну, што ніжэй за заробкі работнікаў прамысловасці, будаўніцтва, фізічнай культуры і спорту, банкаўскай сферы, работнікаў органаў дзяржаўнага кіравання, работнікаў навуковай сферы і навуковага абслугоўвання. За студэнцтва — красавіч гэтага года сярэднямесячная заробатная плата ў галіне павялічылася да 812 тысяч рублёў, аднак адставанне ад сярэдняй заробкі ў прамысловасці толькі павялічылася (заробкі медыкаў складаюць зараз 68,2 працэнта ад заробкі ў прамысловасці). Ва ўрачоў сярэдняя заробатная плата была 1 млн 369 тысяч рублёў, а ў сярэдняй медыцынскай работніку — 786 тысяч. Трэба мець на ўвазе, што сярэдняя заробкі ўрачоў фарміруюцца з улікам сумяшчальніцтва, начных дзяжурстваў і зааховання аказання высокатэхналагічных відаў медыцынскай дапамогі. Дарэчы, кэфэціент сумяшчальніцтва ў 2009 годзе склаў 1,41 стаўкі.

УРАЧОБНЫЯ ПАМЫЛКІ БУДУЦЬ СТРАХАВАЦІ
Васіль Жарко паведзім журналістам, што Міністрства аховы здароўя ў «Белдзяржстрах» працуюць зараз над праектам дакумента аб страхаванні ўрачобных памылак. Пры ўсёй сваёй гуманнасці і высокай прафесіянальнасці медыцына, на жаль, не абыходзіцца без памылак і непрабачных усладненняў у працэсе жыццёна-дзягнатычнай і нават прафілактычнай дзейнасці. Таму ў сусветнай практыцы прафесійная адказнасць урачоў, які правіла, падлягае абавязковаму страхаванню.

Урачэбныя памылкі будуць страхаванымі ўрачэбнымі памылкамі. Васіль Жарко паведзім журналістам, што Міністрства аховы здароўя ў «Белдзяржстрах» працуюць зараз над праектам дакумента аб страхаванні ўрачобных памылак. Пры ўсёй сваёй гуманнасці і высокай прафесіянальнасці медыцына, на жаль, не абыходзіцца без памылак і непрабачных усладненняў у працэсе жыццёна-дзягнатычнай і нават прафілактычнай дзейнасці. Таму ў сусветнай практыцы прафесійная адказнасць урачоў, які правіла, падлягае абавязковаму страхаванню.

У 2013 ГОДЗЕ У МЕДУСТАНОВАХ БУДУЦЬ «ПОУНЫ КАМПЛЕКТ»
Адна з самых актуальных пытанняў медыцынскай галіны праблем — гэта «прарэж» ў кадравым забеспячэнні. Да 2013 года сістэма аховы здароўя будзе цалкам забеспячана такімі ўмоў, які гандлёвы прадфіцт і высокая норма зберажэнняў. Пры гэтым сама Германія перажыве крызіс параўнальна лёгка, лічыць інвестар Джордж Сорас таксама папярэды пра небяспеку сацыяльных узрушэнняў у Еўропе, выкліканых незадаволенасцю паніжэннем узроўню жыцця, ростам беспрацоўя і інфляцыі. Акрамя таго, банкаўская сістэма кантынента апынулася пад паргозай з-за таго, што крэдытныя ўстановы скупілі абавязальнасці больш слабых эканамічных краін еўразоны, некаторыя з якіх небяспечна наблізіліся да дэфолту.

НИМЕЦКАЯ ЭЛИТА РАСЧАРАВАЛАСЯ У МЕРКЕЛЬ?
Амаль уся нямецкая эліта — 92 працэнтаў кіруючых кадраў у сферах эканомікі, палітыкі і кіравання — заявілі пра сваю незадаволенасць ўрадам кансерватараў і лібералаў на чале з Ангелай Меркель.

Больш за 75 працэнтаў пры гэтым, што ўрад занадта слабы, каб вырасціць пастаўленыя задачы і пераадолець складанасці, якія ўзнікаюць пры гэтым. Унутрыўрадавыя спрэчкі і розгалосілі паміж лібераламі і кансерватарамі негатывна адбіліся на іміджы самой Ангелы Меркель: амаль палова (49 працэнтаў) прадстаўнікоў мярцоў лічць яе слабым канцлерам (пры тым, што яшчэ ў снежні 2009 года пра гэта заяўляла ўсяго 25 працэнтаў). Нягледзячы на агучаную незадаволенасць кааліцыйным урадам, 77 адсоткаў нямецкай эліты лічць, што ён здолее пратрымацца да заканчэння тэрміну паўнамоцтваў у 2013 годзе і што іншай альтэрнатывы, прыпынне, няма.

ХРОНИКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ПАВОДКІ У ФРАНЦЫІ ЗАГІНУЛА І ЯШЧЭ БОЛЬШ ЗА 10 ПРАПАЛА У ВЫНКУ МОЦНАЙ ПАВОДКІ У ДЭПАРТАМЕНЦЕ ВАР.
Залітыя вальцы, патыкі вады змяваюць аўтамабілі і друшкі. Каля 1200 мясцовых жыхароў былі вымушаны пакінуць свае дамы і правесці ноч на 16 чэрвеня ў прытулках. Многіх з іх прышлішоў эвакуаваць з дахаў дамоў на выратавальных верталётах.

СОРАС: НОВАЯ РЕАЛІСЦА У ЕВРОПЕ НЕПАЗБЕЖНАЯ
Еўропе праграма непазбегнага рэцэсіі ў наступным годзе і некалькі гадоў эканамічнай стагнацыі. Пра гэта заявіў інвестар-мільярдэр Джордж Сорас. Прычынай новай рэцэсіі Сорас называе палітычны рашэнні, які прывялі да раскручвання «сыходнай спіралі» ў эканоміцы.

Па словах Сораса, адсутнасць механізму выхаду краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго, ён абвінавачвае Германію ў навязванні сваіх крытэрыяў пры стварэнні 750-мільярднага фонду дапамогі краінам, якія апынуліся ў пазыковым крызісе. У прыватнасці, ён адзначыў бессэнсоўнасць палітыкі ўрадаў краін, якія не забяспечылі выхад краін з еўразоны з'яўляецца «фатальнай слабасцю» валютнага саюза. Акрамя таго

Сярэдзіна чэрвеня — традыцыйна гарачы час для газетчыкаў. Гэта — разгар падпісной кампаніі на другое паўгоддзе і 3-й квартал 2010 года. А яшчэ гэта пара, калі рэдакцыя газеты «Звязда» развозіць прызы сваім падпісчыкам, якія выйграюць іх у звяздоўскай латарэі, што прайшла не так даўно.

Мы захоўваем традыцыю, бо выездеў «у народ» — магчыма сям'яў, чым жыўчы чытачы ў рэгіёнах, пазнаміцца з імі бліжэй, сустрэцца з паштавікамі — нашымі першымі памочнікамі ў пашырэнні кола падпісчыкаў на старэйшае ў краіне выданне.

Першы летні выезд быў наладжаны ў Гродзенскую вобласць, дзе нас зачакалі ўдалымі каштоўнымі прызоў: у Смаргонскім раёне — DVD-прайгравальнік, на Наваградчыне — цэлы прызавы камплект — каларывы тэлевізар «Віярыз», пыласос «Самсунг», электрачайнік, у Карэліцкім раёне — электрафен. Зразумела, што маршрут быў пракладзены з такім разлікам, каб не мінуць частку Міншчыны. Таму з задавальненнем зрабілі «візіт вельміваці» ў райвыканкам і галоўнаштатмэтр Маладзечна і Вілейкі, пакінуўшы там не толькі добры настрой, але і звяздоўскія сувеніры.

Першы істотны пункт паездкі — Смаргонскі раён, дзе наша падпісчыца з больш чым паўвековым стажам Надзея Кошэль з вёскі Суквічы выйграла відэапрыстаўку «Віярыз». Праўда, з уплывам таго, што Надзея Паўлаўна мае ўжо вельмі паважаны ўзрост, вырашана было дадаткова не турбаваць яе прыездам сталічных гасцей, а перадаць прыз на Смаргонскую пошту, адкуль ён будзе дастаўлены паштавікамі да месца прызначэння.

Намеснік начальніка Смаргонскага РВПС Аліцця ГЕДРОЦЬ (на здымку) з задавальненнем вырашыла нам дапамагчы ў такой акцыі, зазначыўшы, што прыезд «Звязды» ў раён павінен надаць дадатковы імпульс у падпісной кампаніі.

Курс на Наваградчыну ляжаў праз Ашмянны і Ліду, дзе мы таксама паспелі «засвіццяцца» са звяздоўскімі сувенірамі ў выглядзе фірмовых маек, бейсболкаў, календароў. На Наваградскім раённым вузле паштовай сувязі было шматлюдна. Яе

начальнік Святлана Дзедавіч у поўнай гатоўнасці сустрэла звяздоўскі экіпаж. Кампанію гаспадарам склаў супрацоўнік аддзела ідэалогіі Наваградскага райвыканкама Ігар КАВЕЛІЧ.

Раму з паштавікамі ён пажадаў далейшай удачы ўдалымі новага каларывага тэлевізара «Віярыз» ад «Звязды», нашаму даўняму падпісчыку Васілю ЛУКАШЭВІЧУ з вёскі Капчэвічы (на здымку). У размове з карэспандэнтам газеты Васіль Васільевіч прызнаўся, што за больш чым 20-гадовы падпісны стаж ён толькі аднойчы выбраў не «Звязду», але хутка зразумее, яго газета — на роднай беларускай мове, якая выходзіць штодзяні і друкуе шмат карыснага і

цікавага для чытача любога ўзросту.

На ўручэнне пыласоса жыхарка Наваградка з-за вялікай занятасці на высокіх работах прыехаць не змогла. Нас зноў вырвалі паштавікі. Інструктар па падпісцы Волга ЧУРА і інжынер па нармаванні працы Марына ШАХ (на здымку) запэўнілі, што ў самы бліжэйшы час выйдуць на сувязь з Галінай Міхайлаўнай Юшкевіч і даставяць ёй каштоўны прыз цэлым і спраўным.

Мы ў гэтым не сумняваемся і зычым звяздоўскім шчасліўчыкам далейшай удачы. У гэты спіс можна яшчэ ўнесці Алену Камар з вёскі Вараб'евічы Наваградскага раёна, якая выйграла электрачайнік, і Марыю Іванову з вёскі Зелянец Карэліцкага раёна — ёй дастаўся электрафен.

Заставіцеся са «Звяздой» — і фартуна заўсёды будзе на вашым баку!

Уладзімір ДЗІАНОВІЧ. Фота аўтара. P.S. Сёння «Звязда» працягне раздачу прызоў. Маршрут паездкі праляжа праз Мінскую і Брэсцкую вобласці.

«Пачынаць трэба не з сабак, а з людзей»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Вялікія іосіфаўна, ці згодны вы з прапановай чытаць? Як, на Ваш погляд, можна вырашыць акрэсленую праблему?»

— Каб вырашыць праблему бяздомных сабак, сёння нам не трэба вынаходзіць веласпед. Для гэтага патрэбны толькі дзве рэчы — масавая падтрымка насельніцтва і грошы. А пераймаць вопыт нам, дзякуй Богу, ёсць у каго. Напрыклад, у такіх краінах, як Бельгія, Данія, Фінляндыя, Германія, Нідэрланды, Нарвегія, Швецыя, Швейцарыя практычна незалежна суцэцца на вуліцы бяздомнага сабаку. Але ж і там так было не заўсёды. У Германіі, у прыватнасці, праблему бяздомных жывёл вырашалі каля дзесяці гадоў. І вырашылі. Там цяпер дзейнічае Закон аб абароне жывёл, які прадугледжвае суровыя штрафныя санкцыі ў выпадку парушэння правілаў абыходжання з жывёламі. Так, напрыклад, за выхад жывёлы на вуліцу накладваецца штраф 25 тысяч еўра. Акрамя таго, закон забараняе бескантрольна разводзіць сабак. прафесійным заводчыкам прадстаўляюцца квоты, перавышчыць якія яны не маюць права. У Германіі таксама спланавана падаць на ўтрыманне сабака, яго памер вагаецца ад 100 да 150 еўра ў год на першага сабаку і ад 200 да 300 еўра на наступных. Падаць жа на ўтрыманне «байцоўска» парод наогул складае каля 615 еўра ў год. Пры рэгістрацыі, якая ў Германіі з'яўляецца абавязковай, сабаку прысвойваецца спецыяльны рэгістрацыйны нумар. Удалымі альбо гравіруюцца яго на ашыўніку, альбо носяць татуіроўку на вуху. У апошні час у Еўропе стала распаўсюджанай з'явіліся мікрачипаванне: уколам у шую сабаку ўводзіцца чып (кошт чыпу ў Германіі — 25—30 еўра), прыбор, які счытвае інфармацыю, знаходзіцца ва ўсіх прытулках і ветэрынарных клініках. Мы таксама, на мой погляд, павінны рухацца ў гэтым кірунку.

— Вы лічыце, што і ў Беларусі павінен узняць на сябе выдаткі па стэрылізацыі?»

— Большасць лічаць, што ўсе выдаткі (і па стэрылізацыі, і па будаўніцтве прытулкаў, і па чыпаванні іх гада-

ванцаў) на сябе павінна ўзяць дзяржава. Шчыра прызнацца, мяне здзіўляе падобная ўтрыманска пазіцыя нашых людзей. Не трэба спадзявацца, што дзяржава будзе аднекуль вышукваць рэзервы. Павеціце, дзяржаве сёння ёсць каму дапамагчы: ветэранам, пенсіянерам, шматдзетным і малазабяспечаным сям'ям... Таму пра сабак, і гэта мая цвёрдая грамадзянская пазіцыя, павінны клапаціцца тыя, хто любіць іх, хто не ўяўляе без іх свайго жыцця. Я смела заяўляю: я люблю свайго сабаку, таму гатова плаціць за чыпаванне. Гэта ж гарантыя таго, што нават калі раптам мая любіміца Санта згубіцца, работнікі па адлове не прымуць маю сабаку за бяздомную. Акрамя таго, я лічу, што для ўсіх сабакаўладальнікаў трэба ўвесці абавязковы штомесячны падаток. Няхай гэта будзе 5—10 тысяч. Згадзіцеся, гэта не такія вялікія грошы. Але калейка да калейкі, і мы б змоглі ўсе разам утрымліваць прытулкі для бяздомных сабак, частка гэтых грошай ішла б на іх стэрылізацыю. На гэтыя мэты маглі б ісці і штрафы за самавольны развод, за выхад сабак на вуліцу.

— Насілікі я ведаю, у КаАП Беларусі і зараз прадугледжана адказнасць за жорсткае абыходжанне і за выгнане жывёл з дому.

— Вы маеце рацыю, але на справе надзвычай складана знайсці бессардэчнага

заводчыка. Як кажуць, не злоўлены — не злодзеі. Усё б значна спрацілася, калі б сабак пачалі чыпаваць. Акрамя таго, у нас прадугледжана і адміністрацыйная адказнасць за выгул сабак без павадка і намордніка. Такіх парушальнікаў хоць адбаўляй, а пакажыце мне каго з іх аштрабавалі? Не магу замаўчаць яшчэ адну праблему. Жыву ў Бараўлянах, дзе дастаткова шмат ахоўных аб'ектаў. Побач з кожным, акрамя вартаўніка, па 10—20 сабак, некаторыя з іх з ашыўнікамі. Вяртаючыся, бывала, позна вечарам з працы і тысячы разоў перахваляюся, толькі бо не сустрэцца з зубастымі памочнікамі вартаўніка. Бо няма такой інструкцыі, які прывядуць сабаку, калі на цябе напалі галодныя і злыя сабакі. Галодныя, бо яны не ў стане сябе пракармыціць, злыя, бо людзі і зрабілі такімі. Калі пытаешся, чые гэты сабакі, кажуць, што бяздомныя. Маўлюць, людзі за непатрэбнасцю прыводзяць на аб'ект, а яны там разнамяжацца, харчуюцца дзе і чым прыпадзецца. Хочацца спытаць, дык што яны, бяздомныя, робяць побач з вартаўніком, які, пераканана, яшчэ час ад часу іх і падкармівае? Дык зарэгіструй іх на сваё імя і нясі адказнасць. Тады будзе парадок. Яшчэ раз паўтараю, пачынаць трэба не з сабак, а з людзей. Так лічыць і мае калегі. Думаю, і большасць з вас пагадзіцца.

Знак перад вагчыма стаіць сігнут дзяўчынка з Бабруйска, якую паграбіла зграя сабак. Я бачыла ролік, дзе расказвалася пра яе трагедыю. Як ёй сёння маладой, прыгожай і інваліду? І засталася яна без рукі і з мноствам бялячых эндуі-такі на па вільце сабак, а па вільце іх толькі дзе цяпер шукаць тыя, якія выкінулі сабак на вуліцу і па чэбы вільце яны авяралі. Хто адкажа за тое, што яе жыццё сёння па вялікім рахунку далёка не тое, якое маглі б быць? Хто адкажа за тое, што рухнулі яе мары? Сёння гэта будзе адной асобнай сям'яй. А хто дасць гарантыю, што заўтра яна не прыйдзе да мяне ці да вас у дом? Хто скажа, што на мамі ці на нашым шляху не сустрэцца азлобленая зграя з галоднымі вагчыма?..

— Цяпер да сядзібных жыхлых дамоў павышанай

каля 615 еўра ў год. Пры рэгістрацыі, якая ў Германіі з'яўляецца абавязковай, сабаку прысвойваецца спецыяльны рэгістрацыйны нумар. Удалымі альбо гравіруюцца яго на ашыўніку, альбо носяць татуіроўку на вуху. У апошні час у Еўропе стала распаўсюджанай з'явіліся мікрачипаванне: уколам у шую сабаку ўводзіцца чып (кошт чыпу ў Германіі — 25—30 еўра), прыбор, які счытвае інфармацыю, знаходзіцца ва ўсіх прытулках і ветэрынарных клініках. Мы таксама, на мой погляд, павінны рухацца ў гэтым кірунку.

— Вы лічыце, што і ў Беларусі павінен узняць на сябе выдаткі па стэрылізацыі?»

— Большасць лічаць, што ўсе выдаткі (і па стэрылізацыі, і па будаўніцтве прытулкаў, і па чыпаванні іх гада-

ванцаў) на сябе павінна ўзяць дзяржава. Шчыра прызнацца, мяне здзіўляе падобная ўтрыманска пазіцыя нашых людзей. Не трэба спадзявацца, што дзяржава будзе аднекуль вышукваць рэзервы. Павеціце, дзяржаве сёння ёсць каму дапамагчы: ветэранам, пенсіянерам, шматдзетным і малазабяспечаным сям'ям... Таму пра сабак, і гэта мая цвёрдая грамадзянская пазіцыя, павінны клапаціцца тыя, хто любіць іх, хто не ўяўляе без іх свайго жыцця. Я смела заяўляю: я люблю свайго сабаку, таму гатова плаціць за чыпаванне. Гэта ж гарантыя таго, што нават калі раптам мая любіміца Санта згубіцца, работнікі па адлове не прымуць маю сабаку за бяздомную. Акрамя таго, я лічу, што для ўсіх сабакаўладальнікаў трэба ўвесці абавязковы штомесячны падаток. Няхай гэта будзе 5—10 тысяч. Згадзіцеся, гэта не такія вялікія грошы. Але калейка да калейкі, і мы б змоглі ўсе разам утрымліваць прытулкі для бяздомных сабак, частка гэтых грошай ішла б на іх стэрылізацыю. На гэтыя мэты маглі б ісці і штрафы за самавольны развод, за выхад сабак на вуліцу.

— Насілікі я ведаю, у КаАП Беларусі і зараз прадугледжана адказнасць за жорсткае абыходжанне і за выгнане жывёл з дому.

— Вы маеце рацыю, але на справе надзвычай складана знайсці бессардэчнага

заводчыка. Як кажуць, не злоўлены — не злодзеі. Усё б значна спрацілася, калі б сабак пачалі чыпаваць. Акрамя таго, у нас прадугледжана і адміністрацыйная адказнасць за выгул сабак без павадка і намордніка. Такіх парушальнікаў хоць адбаўляй, а пакажыце мне каго з іх аштрабавалі? Не магу замаўчаць яшчэ адну праблему. Жыву ў Бараўлянах, дзе дастаткова шмат ахоўных аб'ектаў. Побач з кожным, акрамя вартаўніка, па 10—20 сабак, некаторыя з іх з ашыўнікамі. Вяртаючыся, бывала, позна вечарам з працы і тысячы разоў перахваляюся, толькі бо не сустрэцца з зубастымі памочнікамі вартаўніка. Бо няма такой інструкцыі, які прывядуць сабаку, калі на цябе напалі галодныя і злыя сабакі. Галодныя, бо яны не ў стане сябе пракармыціць, злыя, бо людзі і зрабілі такімі. Калі пытаешся, чые гэты сабакі, кажуць, што бяздомныя. Маўлюць, людзі за непатрэбнасцю прыводзяць на аб'ект, а яны там разнамяжацца, харчуюцца дзе і чым прыпадзецца. Хочацца спытаць, дык што яны, бяздомныя, робяць побач з вартаўніком, які, пераканана, яшчэ час ад часу іх і падкармівае? Дык зарэгіструй іх на сваё імя і нясі адказнасць. Тады будзе парадок. Яшчэ раз паўтараю, пачынаць трэба не з сабак, а з людзей. Так лічыць і мае калегі. Думаю, і большасць з вас пагадзіцца.

Знак перад вагчыма стаіць сігнут дзяўчынка з Бабруйска, якую паграбіла зграя сабак. Я бачыла ролік, дзе расказвалася пра яе трагедыю. Як ёй сёння маладой, прыгожай і інваліду? І засталася яна без рукі і з мноствам бялячых эндуі-такі на па вільце сабак, а па вільце іх толькі дзе цяпер шукаць тыя, якія выкінулі сабак на вуліцу і па чэбы вільце яны авяралі. Хто адкажа за тое, што яе жыццё сёння па вялікім рахунку далёка не тое, якое маглі б быць? Хто адкажа за тое, што рухнулі яе мары? Сёння гэта будзе адной асобнай сям'яй. А хто дасць гарантыю, што заўтра яна не прыйдзе да мяне ці да вас у дом? Хто скажа, што на мамі ці на нашым шляху не сустрэцца азлобленая зграя з галоднымі вагчыма?..

— Цяпер да сядзібных жыхлых дамоў павышанай

каля 615 еўра ў год. Пры рэгістрацыі, якая ў Германіі з'яўляецца абавязковай, сабаку прысвойваецца спецыяльны рэгістрацыйны нумар. Удалымі альбо гравіруюцца яго на ашыўніку, альбо носяць татуіроўку на вуху. У апошні час у Еўропе стала распаўсюджанай з'явіліся мікрачипаванне: уколам у шую сабаку ўводзіцца чып (кошт чыпу ў Германіі — 25—30 еўра), прыбор, які счытвае інфармацыю, знаходзіцца ва ўсіх прытулках і ветэрынарных клініках. Мы таксама, на мой погляд, павінны рухацца ў гэтым кірунку.

— Вы лічыце, што і ў Беларусі павінен узняць на сябе выдаткі па стэрылізацыі?»

— Большасць лічаць, што ўсе выдаткі (і па стэрылізацыі, і па будаўніцтве прытулкаў, і па чыпаванні іх гада-

ванцаў) на сябе павінна ўзяць дзяржава. Шчыра прызнацца, мяне здзіўляе падобная ўтрыманска пазіцыя нашых людзей. Не трэба спадзявацца, што дзяржава будзе аднекуль вышукваць рэзервы. Павеціце, дзяржаве сёння ёсць каму дапамагчы: ветэранам, пенсіянерам, шматдзетным і малазабяспечаным сям'ям... Таму пра сабак, і гэта мая цвёрдая грамадзянская пазіцыя, павінны клапаціцца тыя, хто любіць іх, хто не ўяўляе без іх свайго жыцця. Я смела заяўляю: я люблю свайго сабаку, таму гатова плаціць за чыпаванне. Гэта ж гарантыя таго, што нават калі раптам мая любіміца Санта згубіцца, работнікі па адлове не прымуць маю сабаку за бяздомную. Акрамя таго, я лічу, што для ўсіх сабакаўладальнікаў трэба ўвесці абавязковы штомесячны падаток. Няхай гэта будзе 5—10 тысяч. Згадзіцеся, гэта не такія вялікія грошы. Але калейка да калейкі, і мы б змоглі ўсе разам утрымліваць прытулкі для бяздомных сабак, частка гэтых грошай ішла б на іх стэрылізацыю. На гэтыя мэты маглі б ісці і штрафы за самавольны развод, за выхад сабак на вуліцу.

— Насілікі я ведаю, у КаАП Беларусі і зараз прадугледжана адказнасць за жорсткае абыходжанне і за выгнане жывёл з дому.

— Вы маеце рацыю, але на справе надзвычай складана знайсці бессардэчнага

заводчыка. Як кажуць, не злоўлены — не злодзеі. Усё б значна спрацілася, калі б сабак пачалі чыпаваць. Акрамя таго, у нас прадугледжана і адміністрацыйная адказнасць за выгул сабак без павадка і намордніка. Такіх парушальнікаў хоць адбаўляй, а пакажыце мне каго з іх аштрабавалі? Не магу замаўчаць яшчэ адну праблему. Жыву ў Бараўлянах, дзе дастаткова шмат ахоўных аб'ектаў. Побач з кожным, акрамя вартаўніка, па 10—20 сабак, некаторыя з іх з ашыўнікамі. Вяртаючыся, бывала, позна вечарам з працы і тысячы разоў перахваляюся, толькі бо не сустрэцца з зубастымі памочнікамі вартаўніка. Бо няма такой інструкцыі, які прывядуць сабаку, калі на цябе напалі галодныя і злыя сабакі. Галодныя, бо яны не ў стане сябе пракармыціць, злыя, бо людзі і зрабілі такімі. Калі пытаешся, чые гэты сабакі, кажуць, што бяздомныя. Маўлюць, людзі за непатрэбнасцю прыводзяць на аб'ект, а яны там разнамяжацца, харчуюцца дзе і чым прыпадзецца. Хочацца спытаць, дык што яны, бяздомныя, робяць побач з вартаўніком, які, пераканана, яшчэ час ад часу іх і падкармівае? Дык зарэгіструй іх на сваё імя і нясі адказнасць. Тады будзе парадок. Яшчэ раз паўтараю, пачынаць трэба не з сабак, а з людзей. Так лічыць і мае калегі. Думаю, і большасць з вас пагадзіцца.

Знак перад вагчыма стаіць сігнут дзяўчынка з Бабруйска, якую паграбіла зграя сабак. Я бачыла ролік, дзе расказвалася пра яе трагедыю. Як ёй сёння маладой, прыгожай і інваліду? І засталася яна без рукі і з мноствам бялячых эндуі-такі на па вільце сабак, а па вільце іх толькі дзе цяпер шукаць тыя, якія выкінулі сабак на вуліцу і па чэбы вільце яны авяралі. Хто адкажа за тое, што яе жыццё сёння па вялікім рахунку далёка не тое, якое маглі б быць? Хто адкажа за тое, што рухнулі яе мары? Сёння гэта будзе адной асобнай сям'яй. А хто дасць гарантыю, што заўтра яна не прыйдзе да мяне ці да вас у дом? Хто скажа, што на мамі ці на нашым шляху не сустрэцца азлобленая зграя з галоднымі вагчыма?..

— Цяпер да сядзібных жыхлых дамоў павышанай

каля 615 еўра ў год. Пры рэгістрацыі, якая ў Германіі з'яўляецца абавязковай, сабаку прысвойваецца спецыяльны рэгістрацыйны нумар. Удалымі альбо гравіруюцца яго на ашыўніку, альбо носяць татуіроўку на вуху. У апошні час у Еўропе стала распаўсюджанай з'явіліся мікрачипаванне: уколам у шую сабаку ўводзіцца чып (кошт чыпу ў Германіі — 25—30 еўра), прыбор, які счытвае інфармацыю, знаходзіцца ва ўсіх прытулках і ветэрынарных клініках. Мы таксама, на мой погляд, павінны рухацца ў гэтым кірунку.

— Вы лічыце, што і ў Беларусі павінен узняць на сябе выдаткі па стэрылізацыі?»

— Большасць лічаць, што ўсе выдаткі (і па стэрылізацыі, і па будаўніцтве прытулкаў, і па чыпаванні іх гада-

ванцаў) на сябе павінна ўзяць дзяржава. Шчыра прызнацца, мяне здзіўляе падобная ўтрыманска пазіцыя нашых людзей. Не трэба спадзявацца, што дзяржава будзе аднекуль вышукваць рэзервы. Павеціце, дзяржаве сёння ёсць каму дапамагчы: ветэранам, пенсіянерам, шматдзетным і малазабяспечаным сям'ям... Таму пра сабак, і гэта мая цвёрдая грамадзянская пазіцыя, павінны клапаціцца тыя, хто любіць іх, хто не ўяўляе без іх свайго жыцця. Я смела заяўляю: я люблю свайго сабаку, таму гатова плаціць за чыпаванне. Гэта ж гарантыя таго, што нават калі раптам мая любіміца Санта згубіцца, работнікі па адлове не прымуць маю сабаку за бяздомную. Акрамя таго, я лічу, што для ўсіх сабакаўладальнікаў трэба ўвесці абавязковы штомесячны падаток. Няхай гэта будзе 5—10 тысяч. Згадзіцеся, гэта не такія вялікія грошы. Але калейка да калейкі, і мы б змоглі ўсе разам утрымліваць прытулкі для бяздомных сабак, частка гэтых грошай ішла б на іх стэрылізацыю. На гэтыя мэты маглі б ісці і штрафы за самавольны развод, за выхад сабак на вуліцу.

— Насілікі я ведаю, у КаАП Беларусі і зараз прадугледжана адказнасць за жорсткае абыходжанне і за выгнане жывёл з дому.

— Вы маеце рацыю, але на справе надзвычай складана знайсці бессардэчнага

заводчыка. Як кажуць, не злоўлены — не злодзеі. Усё б значна спрацілася, калі б сабак пачалі чыпаваць. Акрамя таго, у нас прадугледжана і адміністрацыйная адказнасць за выгул сабак без павадка і намордніка. Такіх парушальнікаў хоць адбаўляй, а пакажыце мне каго з іх аштрабавалі? Не магу замаўчаць яшчэ адну праблему. Жыву ў Бараўлянах, дзе дастаткова шмат ахоўных аб'ектаў. Побач з кожным, акрамя вартаўніка, па 10—20 сабак, некаторыя з іх з ашыўнікамі. Вяртаючыся, бывала, позна вечарам з працы і тысячы разоў перахваляюся, толькі бо не сустрэцца з зубастымі памочнікамі вартаўніка. Бо няма такой інструкцыі, які прывядуць сабаку, калі на цябе напалі галодныя і злыя сабакі. Галодныя, бо яны не ў стане сябе пракармыціць, злыя, бо людзі і зрабілі такімі. Калі пытаешся, чые гэты сабакі, кажуць, што бяздомныя. Маўлюць, людзі за непатрэбнасцю прыводзяць на аб'ект, а яны там разнамяжацца, харчуюцца дзе і чым прыпадзецца. Хочацца спытаць, дык што яны, бяздомныя, робяць побач з вартаўніком, які, пераканана, яшчэ час ад часу іх і падкармівае? Дык зарэгіструй іх на сваё імя і нясі адказнасць. Тады будзе парадок. Яшчэ раз паўтараю, пачынаць трэба не з сабак, а з людзей. Так лічыць і мае калегі. Думаю, і большасць з вас пагадзіцца.

Знак перад вагчыма стаіць сігнут дзяўчынка з Бабруйска, якую паграбіла зграя сабак. Я бачыла ролік, дзе расказвалася пра яе трагедыю. Як ёй сёння маладой, прыгожай і інваліду? І засталася яна без рукі і з мноствам бялячых эндуі-такі на па вільце сабак, а па вільце іх толькі дзе цяпер шукаць тыя, якія выкінулі сабак на вуліцу і па чэбы вільце яны авяралі. Хто адкажа за тое, што яе жыццё сёння па вялікім рахунку далёка не тое, якое маглі б быць? Хто адкажа за тое, што рухнулі яе мары? Сёння гэта будзе адной асобнай сям'яй. А хто дасць гарантыю, што заўтра яна не прыйдзе да мяне ці да вас у дом? Хто скажа, што на мамі ці на нашым шляху не сустрэцца азлобленая зграя з галоднымі вагчыма?..

— Цяпер да сядзібных жыхлых дамоў павышанай

каля 615 еўра ў год. Пры рэгістрацыі, якая ў Германіі з'яўляецца абавязковай, сабаку прысвойваецца спецыяльны рэгістрацыйны нумар. Удалымі альбо гравіруюцца яго на ашыўніку, альбо носяць татуіроўку на вуху. У апошні час у Еўропе стала распаўсюджанай з'явіліся мікрачипаванне: уколам у шую сабаку ўводзіцца чып (кошт чыпу ў Германіі — 25—30 еўра), прыбор, які счытвае інфармацыю, знаходзіцца ва ўсіх прытулках і ветэрынарных клініках. Мы таксама, на мой погляд, павінны рухацца ў гэтым кірунку.

— Вы лічыце, што і ў Беларусі павінен узняць на сябе выдаткі па стэрылізацыі?»

— Большасць лічаць, што ўсе выдаткі (і па стэрылізацыі, і па будаўніцтве прытулкаў, і па чыпаванні іх гада-

ванцаў) на сябе павінна ўзяць дзяржава. Шчыра прызнацца, мяне здзіўляе падобная ўтрыманска пазіцыя нашых людзей. Не трэба спадзявацца, што дзяржава будзе аднекуль вышукваць рэзервы. Павеціце, дзяржаве сёння ёсць каму дапамагчы: ветэранам, пенсіянерам, шматдзетным і малазабяспечаным сям'ям... Таму пра сабак, і гэта мая цвёрдая грамадзянская пазіцыя, павінны клапаціцца тыя, хто любіць іх, хто не ўяўляе без іх свайго жыцця. Я смела заяўляю: я люблю свайго сабаку, таму гатова плаціць за чыпаванне. Гэта ж гарантыя таго, што нават калі раптам мая любіміца Санта згубіцца, работнікі па адлове не прымуць маю сабаку за бяздомную. Акрамя таго, я лічу, што для ўсіх сабакаўладальнікаў трэба ўвесці абавязковы штомесячны падаток. Няхай гэта будзе 5—10 тысяч. Згадзіцеся, гэта не такія вялікія грошы. Але калейка да калейкі, і мы б змоглі ўсе разам утрымліваць прытулкі для бяздомных сабак, частка гэтых грошай ішла б на іх стэрылізацыю. На гэтыя мэты маглі б ісці і штрафы за самавольны развод, за выхад сабак на вуліцу.

— Насілікі я ведаю, у КаАП Беларусі і зараз прадугледжана адказнасць за жорсткае абыходжанне і за выгнане жывёл з дому.

— Вы маеце рацыю, але на справе надзвычай складана знайсці бессардэчнага

заводчыка. Як кажуць, не злоўлены — не злодзеі. Усё б значна спрацілася, калі б сабак пачалі чыпаваць. Акрамя таго, у нас прадугледжана і адміністрацыйная адказнасць за выгул сабак без павадка і намордніка. Такіх парушальнікаў хоць адбаўляй, а пакажыце мне каго з іх аштрабавалі? Не магу замаўчаць яшчэ адну праблему. Жыву ў Бараўлянах, дзе дастаткова шмат ахоўных аб'ектаў. Побач з кожным, акрамя вартаўніка, па 10—20 сабак, некаторыя з іх з ашыўнікамі. Вяртаючыся, бывала, позна вечарам з працы і тысячы разоў перахваляюся, толькі бо не сустрэцца з зубастымі памочнікамі вартаўніка. Бо няма такой інструкцыі, які прывядуць сабаку, калі на цябе напалі галодныя і злыя сабакі. Галодныя, бо яны не ў стане сябе пракармыціць, злыя, бо людзі і зрабілі такімі. Калі пытаешся, чые гэты сабакі, кажуць, што бяздомныя. Маўлюць, людзі за непатрэбнасцю прыводзяць на аб'ект, а яны там разнамяжацца, харчуюцца дзе і чым прыпадзецца. Хочацца спытаць, дык што яны, бяздомныя, робяць побач з вартаўніком, які

Хочаце верце...

ШТО РАСКАЖА КОЛЕР ВАЛАСОЎ ПРА ІНТЭЛЕКТ?

Як жа шмат сёння нам колераў і адценняў прапаваюцца касметычныя кампаніі. Ад выбару фарбаў для валасоў проста галава ідзе кругам. А што нам дала прырода?

ШАТЭНКІ
Шатэнка ўяўляецца «нікая» і паўраніца з брунеткай і бландынкай. Але дарма казаць не варта. Бо, нягледзячы на тое, што шатэнкі менш прыкметныя, менавіта ў іх гарманічна спалучаюцца асноўныя рысы астатніх трох тыпаў: зольнасць да выжывання, самазахавання, працягу роду. А тое, што стэрэатыпы аб шатэнках адсутнічаюць, сведчыць толькі пра тое, што яны добра маскіруюцца. Шатэнкі лічыцца спакойнымі, адказнымі і надзейнымі, разумнымі і працавітым. Але многія прадстаўніцы гэтай часткі жанчын часта нават не ўяўляюць сабе сапраўдную прыродную сілу сваёй тыпу. Пра шатэнках кажуць, што не варта глядзець на іх як на шэршых мышак, бо яны кіруюць светам. Насамрэч, сярэд палітыкаў-жанчын шатэнках не так ужо і мала.

БРУНЕТКІ
Брунеткі — прадстаўніцы старажытнага і магутнага тыпу. Яўрэйкі і цыганкі былі практычна адзінымі ўладальніцамі чорнай шавялярцы ў Паўночнай Еўропе. Менавіта з гэтых народнасцяў і пайшоў павяр'е, што брунеткі валодаюць звышсілай. Мужчын так і цягне да загадкавай брунеткай, а вось жанчыны з зайздрасцю глядзяць ім услед. А усё пайшоў з таго, што і цыганкам, і яўрэйкам давалося выжываць у прамым сэнсе гэтага слова. Яны з веку ў век адчувалі на сабе ганенні. Адгэтуль і бярэ свой пачатак хітрасць, розум і прабынальнае сіла. Брунетка заўсёды лічыцца вельмі разумнай. Сёння прадстаўніцы гэтага тыпу ахвотна прымаюць на кіруючыя пасты. Падсявадом прадаўцаў лічыцца брунетка больш напорыстым і разумным.

БЛАНДЫНКІ
Натуральных бландынак насамрэч не так шмат, як лічыць многія. Індустрыя прыгажосці сваю справу ведае, таму часам бывае складана адрозніць натуральную бландынку ад фарбаванай. Усяго 14% жаночага насельніцтва Еўропы — гэта бландынкi. Родапачынальніцамі натуральных

бландынак былі скандынаўкі. Толькі вось у тых была такая праблема, як працяг роду. Мужчыні сплывалі ў заваявальныя паходы, і кажаць іх даводзілася месцамі, а то і гадамі. Затое заваяўнікі іншых народнасцяў карысталіся даступнасцю скандынавак. Прырода брала сваё, і калі б скандынаўкі не мелі кантактаў з іншымі мужчынамі, ужо даўно б вымерлі. Але з даўніх часоў у падсявадомасці, як мужчын, так і многіх жанчын, выпрацаваўся стэрэатып для носябытак светлых валасоў: цудоўныя, але абмежаваныя і зусім недалёкія. Але гэты стэрэатып нічым істотным не падамаваны. І ў бландынак прыкладна такі ж, як у прадстаўніц іншых тыпаў. Навукоўцы праводзілі шмат эксперыментаў на гэтую тэму. Але вось адзін усё ж цікавы факт: калі перад тэсціраваннем групе бландынак доўга раскажваць пра тое, наколькі яны недалёкія, падамацоўваючы свой аповед анекдотамі пра іх, то агучыны вынік будзе на парадокс ніжэйшы, чым той, які група атрымала да гэтага аповеду. Тут, як кажуць, калі чалавеку ўвесь час гаварыць, што ён свіння — ён, у выніку, зарохкае.

РЫЖЫЯ
Падлічына, што ўсяго 2% насельніцтва зямлі маюць рыжыя валасы. З агучына мых рыжых прыкладна 10—12% пражываюць у Шатландыі. А наогул, дзесьці 40% рыжавалосых маюць кельцкі або, як казалі б рымляне ў далёкім мінулым, гальскія карані. Адны вучоныя сцільныя лічыць рыжы колер валасоў мутацыяй, іншыя кажуць аб уфалагічным фактары. Здаўна рыжых жанчын лічыць ведзьмамі, чараўніцамі, таму жаданне жыць і выхавала ў іх такія рысы, як хітрасць, каваарства, энергічнасць і зольнасць хутка і аджватна рэагаваць на складаныя сітуацыі. Адгэтуль і пайшоў стэрэатып, што рыжыя жанчыны «хітрыя і каваарныя, разумныя і небеспечныя». Гэта прыцягвае мужчын, але некаторыя жанчыны асцерагаюцца збывацца з рыжымі. У інтэлектуальных эксперыментах рыжавалосыя паказвалі вынікі, ніжэйшыя за іншых, але нават гэты факт не перашкаджае ім быць паспяхоўнымі, і не толькі ў кар'еры. Хоць і гэта, хутчэй, выключэнне з правілаў, чым само правіла. Пасля выхату на экраны фільма «Красуна» з Джулія Робертс у галоўнай ролі, попыт на фарбы для валасоў рудых колераў узрос, а пасля і фільм «Пяты элемент» падтурнуў маладзенькіх дэзарт фарбавачы валасы ў яркія рыжыя, нават маркоўныя тоны.

Хто разумнейшы: шатэнкі, брунеткі, бландынікі або рыжыя? Адаз відэачыны. Ваганні ІЮ кожнага з названых тыпаў назначышы, каб сапраўды сказаць, хто разумнейшы, а хто не. Усе мы досыць разумныя, і рабыць нейкія пэўныя высновы па колерах валасоў несправядліва. Есьце шмат фактараў, якія ўплываюць на наш інтэлект. І самае галоўнае, якія б сцільнасці да разумнай сілы мы не мелі, усё залежыць ад таго, наколькі мы хочам адпавядаць стэрэатыпам...

ШТО НЕ ВАРТА РАБЫЦЬ У КРЫМЕ

З глыбіні мора, і тэмпература вады становіцца такой, што пачынае зводзіць ногі. Таму, калі вы прыйшлі на пляж у гарачы сонечны дзень, не варта дзівіцца таму, што ўсе ляжаць на пяскоў, а ў хвалях ніхто не плёскаецца.

НЕ думайце, што атрымаеца назапасіцца вітамінамі
Здавалася б, чарошня і клубніцы павінны каштаваць танней там, дзе яны растуць, паколькі выдаткі на дастаўку ў гэтым выпадку мінімальныя. Фактычна ж, цэннік на садаўну ў Мінску і на любым кірмашы Крыма практычна ідэнтычны. Мабыць, дастаўка да блізкашага рынку і да Мінска абыходзіцца прадаўцам прыкладна аднолькава. Праўда, калі прайсціся па мясцовых дварах і пашукаць аб'ёмны кшталту «прадаю клубніцы, чарошню», дык, магчыма, атрымаецца купіць ягады крыху танней. І галоўнае, усё будзе свежае і вельмі смачнае.

НЕ мяняйце грошы ў цягніку і на вакзале
Пра тое, што тут курс можа быць вельмі нявыгадным, ведаюць практычна ўсе. Але пры абмене грошай у цягніках асноўная праблема складаецца не ў ім. Нават калі чалавек, які падшоў, прапануе вам добры абменны курс, хутчэй за ўсё, ён або падсуе вам фальшывыя купюры, або аблічыць і недадасць грошай. У прынцыпе, у прыватным сектары, у такіх і на рынку можна запліцца і доларамі, але майце на увазе, што курс будзе зусім не на вашу карысць.

НЕ згаджайцеся на цэны таксістаў
Лавіць таксі прама на вакзале — не самы танны варыянт. Але калі ўжо чамадан настолькі цяжкі, што адсіці з ім на пару кварталў — неспаспальна задача, збывайце першы прапанаваны вам кошт. Як і ўсюды ў свеце, таксісты, карыстаючыся недадаседчанасцю прызвяджы пра мясцовыя рэаліі, задзіраюць яго да нябэсаў.

НЕ давярэйце свае чамаданы падлеткам
Вядома ж, цягнік цяжкі чамадан па не занадта прывастаннае для гэтага прыступках вакзала не вельмі прыемна. А ўсюдыныя падлеткаў, гатовых за пару грэйнуў дапамагчы з цяжкім багажом, вакол уецца звышдастаткова. Але, давярваючы ім свой чамадан, будзьце гатовыя, у выпадку неабходнасці, хутка бегчы, спрабуючы дагнаць уласную маёмасць, якая аддалецца.

НЕ разлічвайце, што мора будзе цёплым
Калі паглядзець на рэльеф дна Чорнага мора, то можна высветліць, што яго глыбіню ў раёне расійскага і украінскага ўзбярэжжа ў некалькі разоў большая, чым, напрыклад, у Балгарыі. А таму вада праграваецца тут павольней і разлічваць менавіта ў чэрвені на камфортнае купанне не давядзіцца. Акрамя таго, часам цягнуць выносіць да берага зусім ужо ледавыя масы вады.

Сёння			
Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	4:37	21:44	17:07
Віцебск	4:18	21:42	17:24
Магілёў	4:27	21:34	17:07
Гомель	4:33	21:21	16:48
Гродна	4:54	21:58	17:04
Брэст	5:04	21:48	16:44

Надвор'е на заўтра

Гэамагнітны ўзрушэнні

Абзначэнні:

- няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
- невялікія геамагнітныя узрушэнні
- слабая геамагнітная бура

Варшава	Кіев	Рыга
+25...+27°C	+24...+26°C	+28...+22°C
Вільнюс	Масква	С.Пецярбург
+22...+24°C	+18...+20°C	+18...+21°C

...і суседзі

17 чэрвеня

1910 год — нарадзіўся Ціхан Бумажкоў, адзін з арганізатараў і кіраўнікоў партызанскага руху ў Беларусі ў гады Вялікай Айчыннай вайны, Герой Савецкага Саюза. З 1935 года працаваў дырэктарам кімчынага заводу, быў старшынёй Пятрыкаўскага райвыканкама, першым сакратаром Акцёрскага райкама КП(б)Б. У першыя дні Вялікай Айчыннай вайны арганізаваў і ўзначаліў баршчэўскае жыхароў раёна супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў. З ліпеня 1941 года — камандірай партызанскага атрада «Чырвоны Кастрычнік», які разам з падраздзелам Чырвонай Арміі каля месяца стрымліваў наступленне гітлераўцаў на рацэ Пціч. У ліпені ж 1941-га ў вёсцы Озеля яго атрад разграміў штаб варажэй дывізіі, знішчыў і захапіў 55 броне- і аўтамашы, 18 матэрыялаў. Бумажкоў і яго памочнік Ф.І.Паўлюкоўскі першым з савецкіх партызан 6 жніўня 1941 года прысвоена званне Героя Савецкага Саюза. Са жніўня 1941 года Ціхан Піменавіч у званні старшага батальённага камісара на фронце, начальнік палітдэзла кавалерыйскай групы. Загінуў у 1941 годзе ў баі на тэрыторыі Украіны.

1940 год — Францыя капітулявала перад фашысцкай Германіяй.

«Хочаш ведаць, што кажуць пра цябе знаёмыя? Паслухай, што яны кажуць пра людзей, якія лепшыя за цябе».

Марыя фон Эбнер-Эшэнбах (1830—1916), аўстрыйская пісьменніца.

РУП «РЕЧИЦКИЙ ОПЫТНО-ПРОМЫШЛЕННЫЙ ГИДРОЛИЗНЫЙ ЗАВОД» 20 июля 2010 года в 10.00 в городе Речица, Гомельской области по ул. Ильича, 1 проводит торги в форме открытого аукциона без условий по продаже имущества:

Наименование объекта (лота)	Краткая характеристика объекта (лота)	Начальная цена продажи объекта (лота), рублель с НДС	Шаг аукциона, %
Лот № 1. Мощности гидролизного цеха по производству фуфуролоа сыраца и фуфуролоа технического инв. № 125	Здание пятиэтажное с оборудованием, кирпичное; общ. пл. 9059,3 м², дата вв. 1971 г.	3 000 827 832	2
Лот № 2. Здание специальное автомобильного транспорта (гаражи) инв. № 103	Здание одноэтажное, стены кирпичные и металлпеческие; общ. пл. 281,5 м²; год постройки 1983 г.	82 021 992	5
Лот № 3. Расходный склад щепы инв. № 138	Здание одноэтажное, стены кирпичные; общ. пл. 784,7 м²; год постройки 1979 г.	218 603 304	2
Лот № 4. Здание административно-хозяйственное инв. № 119	Здание одноэтажное, бревенчатое; общ. пл. 344,5 м², дата вв. 1931 г.	28 078 752	5
Лот № 5. Асфальтированная площадка (автостоянка) инв. № 259	Асфальтобетонное двухслойное покрытие; имеются ворота чугуные, забор решетчатый, металлическая сетка; общ. пл. 3983,6 м²; дата вв. 1971 г.	81 434 904	5
Лот № 6. Производственный корпус деревообрабатывающего цеха инв. № 121	Корпус одноэтажный, кирпичный; общ. пл. 830 м², дата вв. 1960 г.	155 589 192	2
Лот № 7. Производственное здание (PCY) инв. № 106	Здание одноэтажное, кирпичное; общ. пл. 532 м², дата вв. 1959 г.	116 946 480	2
Лот № 8. Баня инв. № 2	Здание одноэтажное, кирпичное; общ. пл. 209 м²	56 943 912	5
Лот № 9. Здание специальное автомобильного транспорта (здание гаража и бытовки) инв. № 105	Здание одноэтажное, кирпичное; общ. пл. 630,5 м², дата вв. 1959 г.	172 194 360	2
Лот № 10. Здание заводоупрвления и инженерно-лабораторный корпус инв. № 145	Здание четырёхэтажное, кирпичное; общ. пл. 2754,87 м², дата вв. 1988 г.	869 241 768	2
Лот № 11. Здание столовой с оборудованием, площадкой а асфальтовым покрытием, складом материалов 2-й группы инв. №№ 110, 312, 317	Здание столовой двухэтажное, кирпичное — 775 м², дата вв. 1966 г.; асфальтированная площадка — 2059,9 м²; склад одноэтажный, кирпичный, во дворе столовой — 91 м²	228 522 192	2
Лот № 12. Производственное здание вспомогательных цехов (РМУ, ЭРУ, КИПиА) инв. №№ 122, 126, 127	Кол-во этажей — 2; фундамент бетонный; материал стен — жб блоки, кирпич; общ. пл. 1531 м²; дата вв. 1967 г.	228 475 080	2
Лот № 13. Помещение дрожжевого цеха инв. № 124	Материал стен — кирпич; крыша — совмещенная рулонная; общ. пл. 4379,3 м²; дата вв. 1971 г.	1 514 205 048	2
Лот № 14. Насосная станция оборотного водоснабжения инв. № 147	Кол-во этажей — 1; фундамент бетонный; материал стен — кирпич, жб плиты; крыша — рулонно-совмещенная; общ. пл. 455,5 м²; дата вв. 1988 г.	152 316 720	2
Лот № 15. Склад готовой продукции инв. № 128	Кол-во этажей — 1; материал стен — кирпич; крыша — рулонная совмещенная; общ. пл. 742,1 м²; дата вв. 1967 г.	153 809 808	2

Имущество расположено по адресу: Гомельская область, г. Речица, ул. Ильича, 1. Ознакомиться с вышеуказанным имуществом можно в рабочие дни с 8.00 до 16.30.

Для участия в торгах необходимо:

1. Оплатить задаток в размере 10% от начальной цены лота на р/с РУП «Речицкий ОПГЗ» № 3012000370017 в отд. ОАО «БПС-Банк» г. Речица, УНП 400016685, БИК 151501356 по 15 июля 2010 г. включительно.
2. Подать заявление по установленной форме с приложением необходимых документов по адресу: ул. Ильича, 1, г. Речица, Гомельская область от даты опубликования настоящего объявления в рабочие дни с 8.00 до 16.00 по 15 июля 2010 года включительно.
3. Заявление прилагается следующие документы:
  1. Заверенная банком копия платёжного поручения о внесении суммы задатка на расчётный счёт РУП «Речицкий ОПГЗ».
  2. Юридическим лицом Республики Беларусь или индивидуальным предпринимателем — нотариально засвидетельствованную копию документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица или индивидуального предпринимателя; нотариально засвидетельствованные копии учредительных документов юридического лица и письменное решение соответствующего органа управления юридического лица, разрешающее приобретение имущества, если это необходимо в соответствии с учредительными документами.
  3. Иностранным юридическим лицом — копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, при необходимости легализованные в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык.
  4. Иностранным гражданином или лицом без гражданства — документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, при необходимости легализованный в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык.
  5. Представителем заявителя (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель) — доверенность, выданная в установленном законодательством порядке, при необходимости легализованная в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык.
  6. При подаче документов заявителем (его представителем) предъявляет документ, удостоверяющий личность, а руководитель юридического лица также — документ, подтверждающий его полномочия.
4. Победителем торгов будет признан участник, предложивший более высокую цену. Лицо, являющееся победителем торгов, обязано: подписать протокол о результатах аукциона; заключить договор купли-продажи в срок не позднее 10 календарных дней с момента подписания протокола о результатах аукциона; в течение 30 календарных дней от даты проведения аукциона оплатить приобретаемое имущество и возместить затраты на организацию и проведение аукциона.

Дополнительная информация по тел.: (8 02340) 4 55 10, факс 3 51 75, моб. (8 029) 693 06 69, 660 53 80 и на сайте www.opgz.okis.ru

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

1. Тэатр рэжысуе дачку Беларусаў
2. Славянскі бог вайны, фота 5
3. Горады ў Беларусі і ў краінах суседніх
4. Акуратнік і арганізацыя
5. Вярхоўны суд у Беларусі

Міхалёў Нясцераніч КАВАЛЁВА з вёскі Задуб'е Кармянскага раёна шыфра вішню з 52-м днём народзінаў.

Зычу здароўя, шчасця і радасці.

ЛЮДА.

Кожны ведае, што апошня бутэлка — лішня. Але ніхто не ведае, якая з іх апошняя.

— Пяць бутэлек «Хенесі» — і я прыму ў вас экзамен, іншы ідзіце дамаўляйцеся з ваенкама-там...

Экзамен.
— Садзіцеся, пяць.
— А можна мя абдымаць трыма?
— Не, толькі пяць!
— Ну, хоць бы чатыры...

Рэзалюцыя старажытнагрэчаскага службоўцы:
«У просьбе аб прадстаўленні кропкі апокры Архімеда адмовіце».

Яшчэ пераверне што-небудзь».

— Як можна зарабіць, маючы толькі камп'ютар і імкненне зарабіць?
— Прадасць камп'ютар.

Збалансаваная дыета — гэта калі вы трымаеце ў кожнай рупцы зусім аднолькава кавалкі торта.

СУТКІ

СУТКІ — адрэзак часу ў 24 гадзіны. Прынята лічыць, што суткі падзяляюцца на чатыры роўныя па працягласці часткі: раніцу, дзень, вечар і ноч.

Аднак неабходна адзначыць, што ў культуралагічным разуменні часу ўсе 24 гадзіны нашых сутак далёка не раўназначны паміж сабой — хутчэй за ўсё, кожная з іх валодае сваёй аўрай, сваім энергетычным патэнцыялам, рытуальна-магічным левем. Пра гэта зусім недвузначна сведчаць і шматлікія замовы локма-прафілактычнага накіравання. Многія з іх пачынаюцца не бытавой, а ў вышэйшай ступені сакрамэнтальнай формулай-пачаткам: «Добрым часам, першым разам», «Плешым часочкам, першым разочкам», «Першым разочкам, Гасподнім Божым часочкам», «Першым указам, лепшаю гадзінкаю, лепшаю часінкаю».

Гэта ж ідэя прысутнічае ў якасці абавязковай умовы ва ўсёй вясельнай абрадачнасці: добра ведалі той час, калі адраўляюць маладых, калі пачынаюць святочнае застолье, у рэцэ рэшт, калі дзельць каравай.

Практычна любая значная падзея ў жыцці і дзейнасці нашых продкаў не пачыналася без слоў бласлаўлення і свяшчэннай формулы-пажадання: «Дай, Божа, у добры час». Неабходна распачынаць сябру збожжавыя ці бульбы, жаць жыта, квасіць капусту, садзіць дрэва, засыпаць бульбу ў склеп і г.д. — і кожны раз вельмі важна для жыцця дзённым абавязкова папярэднічала формула-абярэж, формула-пажаданне. Заслугоўвае увагі тлумачэнне некаторых інфарматараў да лясчэня хворга чалавека замоўленай вадой ці толькі замовамі: «На худы час трапіць — не даламожа».

Цяпер існуе некалькі варыянтаў погляду на пачатак сутак, іх структуру, кампаненты, якія іх складаюць. Фальклорная творы і абрадавая практыка ўсходніх славян сведчаць пра тое, што пачатак сутак можа быць прымеркаваны і да поўначы, і да часу, памежнаму з дзяснікам (світанкам). З іншага боку, абрады, звязаныя з зімовым і летнім сонцазваротам, пачынаюцца роўна апоўначы. З другога боку, у казачым эпасе шырока распаўсюджаны матыў, які мяноўна называе «да траціх пуняў». Часова прастора дзёняня мянчэйшай сілы абмежавана поўначу і гранішнім слезам пуняў, які прадказвае пачатак дня і тым самым адывае мот і рознай нечыці. «Траці спеў пуняў» (у фальклорных творах ёсць усходняе сведчанні, што ў перыяд паміж вясновым і восеніскім раўнадзнем яно адпавядае 3 гадзінам ночы) — гэта яшчэ не ўзьход сонца, але ўжо той момант у структуры сутак, які азначае абуджэнне чалавека і пачатак яго шматпланавай гаспадарчай дзейнасці.

Зусім па-іншаму пачатак сутак прамакіраваны ў хрысціянска-праваслаўнай традыцыі. Новыя суткі ў коўрочным набажэнне пачынаюцца а 18 і гадзіне. Таму Дзень Анёла-ахоўніка трэба адзначыць, пачынаючы з 18 гадзін папярэдняга дня.

17 чэрвеня
2010 г.
№ 23 (217)

БЛІЗКАЯ ЎЛАДА

ІНІЦЫЯТЫВА І ЎЗНАГАРОДА

Лепшыя старасты ў Дзятлаўскім раёне атрымалі ў падарунак халадзільнік, тэлевізар і мікрахвалеваю печ

На тэрыторыі Казлоўшчынскага пасялкавага Савета — 32 вёскі, Данілавіцкага — ажно 39. А штатных памочнікаў у кіраўніка пярвічнага звання мясцовай улады няма. Толькі ў некаторых пассаветавых працуюць тры спецыялісты, у асноўным жа — толькі два. Вось чаму, на думку старшыні Дзятлаўскага раённага Савета дэпутатаў **Аляксандра БАРАНОУСКАГА**, вельмі важна абяпірацца на старастаў.

Фота Яраслава ВАНЮКЕВІЧА.

— 3 райцэнтра, зверху, так бы мовіць, бачна не ўсё. І менавіта старасты, многія з якіх, дарэчы, з'яўляюцца і дэпутатамі сельскіх Саветаў, лепш за іншых ведаюць праблемы населенага пункта, канкрэтныя людзей, сем'яў. Вось чаму мы ў раёне палічылі неабходным актывізаваць працу старастаў, даць штуршок для ініцыятывы знізу. Пры гэтым зыходзілі з таго, што выкананне грамадскіх абавязкаў усё ж павінна заахоўвацца і матэрыяльна.

— Па якіх крытэрыях вызначаецце лепшых?

— Вось зацверджанае сесіяй раённага Савета дэпутатаў Палажэнне аб правядзенні конкурсу на лепшую пастаноўку працы старастаў, вулічных і дамавых камітэтаў населеных пунктаў нашага раёна. Згодна з гэтым дакументам, улівачацца вельмі шырокае кола пытанняў з ацэнкай па бальнай сістэме. Напрыклад, 10 — гэта максімальная колькасць балаў за ўдзел старасты ў працы назіральных камісіі супрацьпажарнага стану населеных пунктаў, арганізацыі працы па добраўпарадкаванні і азелененні населенага пункта, наведзенні парадку на могілках, за клопат аб умовах людзей, якія жывуць адны (здароўе, патрэба ў паліве, пажарны стан жылля, назіранне падчас моцных маразоў), за выяўленне так званых цяжкіх сем'яў і назіранне за іх паводзінамі, своечасовае інфармаванне аб месцах незаконнага продажу спіртнога. 5 балаў — за адзін выпадак інфармавання пассаветыканкамаў, райвыканкама і іншых раённых службаў аб

хваробе адзінокага чалавека, аб патрэбе ў матэрыяльнай і іншай дапамозе, аб з'яўленні чужых людзей у населеным пункце, сямейных скандалах, неналежанім выхаванні дзяцей. Ацэньваюцца таксама грамадскі кантроль за дзейнасцю службаў, якія аказваюць паслугі вясцоўцам, кантроль за вулічным асвятленнем, праца па закупцы ў населеным пункце сельгаспрадукцыі, арганізацыя сходу жыхароў населенага пункта, падрыхтоўка пытання на пасяджэнне сельвыканкама і шэраг іншых момантаў.

Дарэчы, балы можна не толькі зарабіць, але і страціць — за выпадкі гібелі жыхароў ад знешніх прычын, наяўнасць пажараў на тэрыторыі населенага пункта альбо за абгрунтаваны скаргі ад насельніцтва на працу старасты. Конкурс праводзіцца ў два этапы. На першым праца старастаў, вулічных і дамавых камітэтаў ацэньваюцца камісіямі пры пассаветыканкамах, у кожным з якіх вызначаюць па адным пераможцы. А затым гэтыя матэрыялы аналізуюцца раённай камісіяй, па прапанове якой райвыканкам вызначае трох пераможцаў конкурсу, што набралі максімальную колькасць балаў. Яны ўзнагароджваюцца дыпламамі і каштоўнымі падарункамі — у памеры адпаведна да п'яцідзяткі, трыццаці і дваццаці базавых велічынь. Мы запрасілі старастаў на сесію сельсавета Раённага Савета дэпутатаў і па выніках 2009 года ўручылі за першае месца халадзільнік, за другое — тэлевізар і за трэцяе — мікрахвалеваю печ.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

АДКРЫТЫ ФОРУМ

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

«ДЗЕ ГЭТА ПРАПІСАНА?» —

пытаюцца абураныя грамадзяне ў прадстаўнікоў мясцовай улады, калі тыя патрабуюць выконваць элементарныя правілы добраўпарадкавання

Пытанні аб наведзенні парадку на зямлі зноў на слыху. Іх актуальнасць не зніжаецца, нягледзячы на заўважныя крокі, зробленыя ў гэтым кірунку. Нядаўна, падчас адной з рабочых паездак, кіраўнік дзяржавы запатрабаваў ад мясцовых уладаў звярнуць першачарговую ўвагу на наведзенні парадку на прыватных і прыватных участках. Разам з тым, і самі вясцоўцы павінны прыкладваць больш намаганняў для гэтага — інакш не пазбегнуць утрыманства...

Мы вырашылі пацікавіцца ў кіраўнікоў першаснага ўзроўню ўлады: як адбываецца гэта самае добраўпарадкаванне на іх тэрыторыях? Хто ім займаецца, хто за яго адказвае, і ці ёсць якія-небудзь «рычагі ўздзеяння» на несумленых грамадзян?

Сяргей КАЗЛЕНЯ, старшыня Даманскага сельсавета Савета дэпутатаў Івацэвіцкага раёна:

— 3 2007 года вывазам смецця на нашай тэрыторыі займаецца Івацэвіцкі жылкамунгас. Ва ўсіх 4 населеных пунктаў сельсавета «прыватнае» смецце вывозіць у 1-ы і 3-і чвэрці кожнага месяца (у зімовы час — адзін раз на месяц). У прынцыпе, мы, мясцовыя ўлада, задавалены тым, як наладжаны гэты працэс, за выключэннем некаторых момантаў, якія вырашаюцца ў рабочым парадку.

Але ёсць яшчэ месцы грамадскага карыстання, а таксама могілкі, дзе мы таксама павінны забяспечваць парадок. Якім чынам гэта робіцца? Калі, напрыклад, трэба абкасіць тэрыторыю, звяртаем з просьбай да сельгаспрадпрыемства. (Быў бы свой камунальны ўчастак, пытанне вырашалася б без праблем.) Ну, яшчэ на балансе сельвыканкама ёсць кустарэз, які мы купілі за свае ўласныя («малочныя») сродкі — з яго дапамогай таксама выраўняем становішча на могілках і іншых тэрыторыях. Хто менавіта гэтым займаецца? Калі скажу, што старшыня сельсавета Савета, не паверыце. Хоць, па праўдзе, нярэдка даводзіцца самому браць куста-

рэз у рукі. Хочаш — не хочаш, а трэба... Па райцэнтры едзе, глядзіш, як спецыялізаваная арганізацыя выконвае такую ж працу, і аж завідкі бяруць — яно і выглядае прыгожа, і адбываецца ў адпаведнасці з разнарадкай... Тут, у сельсавеце, з гэтым больш складана. Калі трэба, шукаем чалавека, бярэм яго на дагаворнай аснове, плацім пэўную суму са сваіх сродкаў, атрыманы ад пазабоджэтай дзейнасці.

Калі прыязджае санстанцыя і заўважае смецце на тэрыторыі, штрафуюць старшыню Савета (вось і зараз у мяне на стале квіткок ляжыць). Вясковыя жыхары могуць нешта выкінуць не туды, куды трэба, а як адсачыць? Тэарэтычна я магу ездзіць штодня і пільнаваць, але хто замест мяне будзе працаваць?

Дарэчы, мы неаднойчы прапаноўвалі: калі вясковыя жыхары пляцяць абавязковыя падаткі на зямлю — на нерухомасць, дык чаму б не зрабіць абавязковай і аплату вывазу бытавых адходаў? Тады чалавек будзе выкідаць смецце ў кантэйнер ці на прычэп трактара, а не за агароджу ці ў кусты. Прышоў час прымаць на ўзроўні рэспублікі нейкае агульнае рашэнне для ўсіх сельсаветаў, а не толькі для гарадоў.

Ірына ЛІСОУСКАЯ, старшыня Зарэчскага сельсавета Савета дэпутатаў Рэчыцкага раёна:

— Вываз цвёрдых бытавых адходаў ужо адладжаны, ім займаецца Рэчыцкі жылкамгас. У нас знаходзіцца яго падраздзяленне — ЖЭУ «Зарэчча», якое ўтрымлівае ў чысціні і парадку месцы складзіравання смецця.

Я на гэтай пасадзе ўсёго некалькі тыдняў, але працу сваю пачала са знаёмства з арганізацыямі, якія павінны прыбіраць замацаваныя за імі тэрыторыі. Паглядзела план гэтых тэрыторій, зроблены яшчэ ў 2003 годзе, і прыйшла да высновы, што яго трэба «рэстаўраваць», таму што частка арганізацый проста спыніла сваё існаванне, а ў тых, што засталіся, работніцка значна паменела. Дзякуй Богу, усе пытанні з замацаваннем удалося вырашыць мірным шляхам, без працяглых «бабў».

Няма ў нас праблем і з заключэннем дагавораў паміж ЖЭУ і грамадзянамі на вываз смецця. Магчыма, таму што на нашай тэрыторыі практычна няма прыватных дамоў — толькі шматпавярховыя. (Зарэчча — гэта былі ваенны гарадок.) Затое

ёсць насельніцкія агароды, і калі там пачынаецца сезон актыўнай апрацоўкі, даводзіцца змагацца са складзіраваным смеццём у несанкцыянаваных месцах... Але мне вельмі пананцавала з санітарнай камісіяй, створанай пры сельвыканкаме, асабліва з яе кіраўніком Вячаславам Рэўтам. Адзін раз на месяц камісія абходзіць тэрыторыю ўсяго пасёлка Зарэчча. Наш старшыня санітарнай камісіі па адфіцыйным статусе пенсіянер, але вельмі лёгкі на пад'ём. Дзякуючы яму я заўсёды ведаю, хто і дзе зрабіў несанкцыянаваную «звалку». Тым больш што пасялак наш маленькі, і такіх фактаў не схаваш. Парушальніка спачатку папярэджваем, а другі раз старшыня камісіі выдае яму прадпісанне, а ўжо далей ідзе пакаранне.

Безумоўна, хацелася б не толькі смецце прыбраць, але і змяніць афарбоўку дамоў, адрамантаваць дарогі і бардзюры, пакаласці асфальт. Але паколькі наш сельскі Савет не зарабляе грошы, не атрымлівае падаткаў, а жыве ў асноўным за кошт датацый, то добраўпарадкаваць нас будуць у адпаведнасці з чаргой — хочацца спадзявацца, што да нас яна дойдзе. Калі ў наш гарадок укладзі грошы, ён будзе сапраўды выглядаць як курорт.

Наталля ВАЙЦЯХОВІЧ, старшыня Акцябрскага сельсавета Савета дэпутатаў Слуцкага раёна:

— Як такой, праблемы з вывазам насельніцкага смецця ў нас няма. Людзі не адмаўляюцца заключыць з раённай ЖКГ адпаведныя дагаворы... І усё ж гэтай сістэмай ахоплены далёка не 100 працэнтаў падворкаў. Рэч у тым, што ў мяне на тэрыторыі знаходзіцца 8 населеных пунктаў і пражывае амаль 2 тысячы чалавек. На пачатку кожнага года я павінна абысці ўсіх і заключыць з імі дагаворы ад імя ЖКГ. І там, дзе мы ходзім, ніякіх праблем не ўзнікае. Але дайсці літаральна да кожнага падворка проста фізічна не атрымліваецца — штат у нас маленькі, і іншай работы хапае пад завязку. Акрамя таго, далёка не ўсе грамадзяне хочуць заключыць дагавор пачынаючы са студзеня. Вясковыя жыхары — людзі прадпрыемальныя і імкнучыя адцягнуць гэты момант: хто да сакавіка, хто да красавіка ці нават чэрвеня. І я павінна кожны месяц гэта адсочваць і ўносіць адпаведныя карэктыўныя і агульныя спісы.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ЗВАРОТ У РЕДАКЦЫЮ

Тыдзень — на падсыпку

Днямі ў рэдакцыю патэлефанавалі нашы чытачкі з вёскі Сталіца Шаркоўшчынскага раёна. Ад імя ўсіх сваіх аднавяскоўцаў яны напросілі газету дапамагчы вырашыць іх праблему

Справа датычыцца дзённай дойкі, а дакладней, умоў здачы малака. Сваіх кароў вясцоўцы ранкам выганяюць на пашу, куды днём прыязджае малаказборшчык з машынай і там жа, у полі, як кажуць, «не адыходзячы ад кабы», забірае ў гаспадынь свежанадоенае малака. У сухое надвор'е малаказборшчыку дабрацца да месца выпасу жывёлы — не праблема. Іншая рэч — у дождж ці пасля дажджу. Машына вязне, таму, каб не рызыкаваць, малаказборшчык спыняецца ў вёсцы, а гаспадыням даводзіцца ісці пешшу на пашу, даіць кароў і цягнуць поўныя ведры назад у вёску.

— Чатырыста метраў па разбітай дарозе, на полі трэба ісці да кароў, канал яшчэ перайсці, — паскардзіліся жанчыны, — а кожны ж дзень кароў трэба адганяць усё далей і далей. Некалі дарога была нармальнай, але калгасная тэхніка «разбіла» яе ўшчэнт. Наша гаспадарка «Княж» абкапала дарогу, але да гэтага часу нічога так і не зрабіла. Уяўляеце, як цяжка цягнуцца па слізкай, размытай дарозе з поўнымі ведрамі. Калі ў сям'і 3 каровы, то за адну дойку набіраецца па 15—18 літраў. Мы паадрывалі сабе рукі. Даводзіцца нашым мужчынам у абед вяртацца дамоў з працы, ісці на пашу і цягнуць поўныя ведры да малаказборшчыка. Мы звярталіся і ў наш сельвыканкам, і ў раён, але сітуацыя не выправілася.

Наш журналіст патэлефанаваў старшыні Германовіцкага сельсавета Савета дэпутатаў Алене Рубін, якая пацвердзіла, што праблема з дарогай на пашу застаецца нявырашанай ужо не адзін год. «Вы ж разумееце, у сельвыканкама грошай на добраўпарадкаванне дарогі няма. А ў раён і ў СВК па гэтай сітуацыі я звяртаюся рэгулярна. Праблема гэта агульнавядомая. І пакуль нявырашана. Дарога там, сапраўды, праблематычная».

Больш канструктыўнай атрымалася размова са старшынёй раённага Савета дэпутатаў Уладзімірам Шляцом. Ён паабяцаў, што ў тыднёвы тэрмін заданую дарогу на пашу ля вёскі Сталіца прыведзе да ладу, зробіць падсыпку. Адакшан за работы прызначана мясцовая гаспадарка «Княж».

Мы абавязкова будзем трымаць гэту сітуацыю на журналісцкім кантролі і крыху пазней пацікавімся вынікамі добраўпарадкавання.

Інга МІНДАЛЁВА.

Ёсць пытанне

Увечар цёмна на Ямскай...

Ужо не першы год жыхар вёскаў Украіны спрабуе дабіцца таго, каб на вуліцах, па якіх ходзяць дзеці, у цёмны час сутак было светла.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

І мне спачатку не верылася, што такое можа быць наогул. Выхаў (яшчэ вясной) на «праблемную тэрыторыю». Разам з Аляксандрам Крывічкім (дарэчы, бацькам траіх дзяцей) увечар прайшліся ля школы, па вуліцах Ямскай (аказваецца, і такая ёсць у Віцебску) і Вастрэцова...

— Вось сярэдняя школа № 23, а вось цэнтр пазашкольнай работы з дзецьмі і падлеткамі, — расказаў мне Аляксандр. — Дзеці ходзяць у цэпры. Няўжо гэта нармальна? А вось паглядзіце, якое «добраўпарадкаванне» на тэрыторыі школьнага стадыёна і побач з ім. Жах!

Паводле слоў Аляксандра, ён на працягу некалькіх гадоў перыядычна хадзіў па кабінетах, гаварыў аб праблеме. Ніякай рэакцыі. Пры гэтым чуў рознае. Накшталт, няхай дзеці там не ходзяць, а ідуць туды, дзе ёсць святло, і іншае. І пра тое, што асвятляць тэрыторыю ля стадыёна павінна школа... А ў школе адказалі — няма грошай на святло, ды і ўвогуле гэта тэрыторыя горада.

Сітуацыя, на жаль, знаёмая: хадзіць па кабінетах, нешта расказвае, спадзяюцца на паразуменне. Каб дапамагчы вырашыць пытанне, якое хвалюе не толькі Аляксандра, патэлефанаваў пасля нашай «экспедыцыі» па цёмных вуліцах асобе, якая па логіцы павінна ведаць, чаму трэба надаваць увагу пытанню добраўпарадкавання. Размова наша, на жаль, пачалася з таго, што «ніхто яму не скардзіўся».

І скончылася просьбай не пісаць артыкул, пакуль не прыбярэцца.

Не першы раз спрабую дапамагчы чытачам, некай паўпываць на вырашэнне іх жыццёвых праблем. Праверана, што заказны ліст — лепшы «інструмент» ўздзеяння. Напісаў на імя старшыні Ві-

цебскага гарвыканкама. Папрасіў, каб праблему ўважліва вывучылі. Тым больш, на мой погляд, асаблівых фінансавых выдаткаў яе вырашэнне не патрабуе. Ну колыкі каштуе паставіць ліхтар? Атрымаў ліст з гарвыканкама (датаваны 17 красавіка 2010 года). У ім гаворыцца пра тое, што мой зварот накіраваны «на разгляд па сутнасці ў адпаведнасці з кампетэнцыяй». І названа інстанцыя, якая будзе яго разглядаць — прадрпрыемства «Віцебская гарадская жыллёва-камунальная гаспадарка».

Сёння на календары чэрвень. Больш ніякага адказу пра тое, што зроблена або плануецца, я не атрымаў. Можа, праблему вырашылі? Тэлефаную Аляксандру. Ды нічога, казваеце, не змянілася. Цёмна, як і раней. — А колыкі гадоў вы спрабуеце дабіцца «светлавой» праўды? — пацікавіўся я.

— 3 гады часу, як дачка ў школу пайшла, а ёй ужо дваццаць, — пачаў у адказ. У Віцебску ў апошні час так многа робіцца, каб ён стаў прыгожым — пешаходную вуліцу ў гістарычным цэнтры ствароюць, апрацоўваюць фасады ў цёплым «футры»... Грандзёбных планаў шмат, і многае ўжо зроблена.

Але, верагодна, трэба звяртаць увагу і на «дрэбязі». Тым больш што дзівя «Усё лепшае дзесяці!» і цяпер актуальны. Дык зрабіце, каб светла было там, дзе ходзяць дзеці. Ці адкажыце, чаму гэта нельга зрабіць. Тэрміны адказу на звароты грамадзян ніхто яшчэ не адмяняў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

НОУ-ХАУ

СЕЛЬСАВЕТ НА «ЛІНІ ФРОНТУ»

Адзін з самых прыгожых у Беларусі касцёлаў, влізнае вадасховішча плюс надзіва багатая на грыбы-ягады лясны — адметнасцяў у Вілейшчынны нямала. Аднак з цягам часу гэты раён можа стаць вядомым дзякуючы перш-наперш унікальнаму для Беларусі музейнаму комплексу, прысвечанаму падзеям Першай сусветнай вайны. Прычым цікава, што сама ідэя яго стварэння спачатку ўзнікла «знізу», і паступова ператварылася ў агульную справу для многіх жыхароў рэгіёна.

Непасрэдны доступ

Ад Вілейкі да вёскі Нарач — крыху больш за дзясяткі кіламетраў. Але традыцыйная думка пра «непасрэдны доступ» да інфраструктуры райцэнтра ў гэтым выпадку будзе не зусім дарэчы. Па вельмі прастай прычыне: сама Нарач нагадвае невялікі горад, сёння тут, здаецца, ёсць амаль усё — ад амбулаторыі, дзіцячага садка і сярэдняй школы да школы музычнай, стадыёна і Дома культуры.

— Наша сельгаспрадпрыемства «Нарачанскія зоры» не без падстаў лічыцца не толькі самым моцным у раёне, але, напэўна, і адным з лепшых у краіне, — кажа старшыня Нарачанскага сельсавета Анатоль Бяганскі. — Гаспадарка актыўна будзе жыллі і, што больш важ-

на, можа прапанаваць прыстойныя зарплаты. Таму зусім не выпадкова, што пры ўладкаванні ў «Нарачанскія зоры» трэба нават праходзіць адбор. Стаць працаўніком гаспадаркі аматару тых жа «шкодных звычак» па сутнасці нэрэальна.

Вёска (а, дакладней, аграгарадок) Нарач вылучаецца вялікай колькасцю насельніцтва. У ёй жыве каля 850 чалавек, сярэд іх значная частка — моладзь. Прычым гэта акалічнасць прыемная ўдвае. Аднак ёсць факт іншы. На тэрыторыі сельсавета знаходзіцца яшчэ 34 населеныя пункты, і назваць іх буйнымі і «перспектыўнымі» ўжо не выпадае.

— Безумоўна, добрае сельгаспрадпрыемства — гэта цудоўна, — заўважае Анатоль Бяганскі. — І усё ж мець дадатковую вытворчасць нам было б зусім нялічным — у выніку на тэрыторыі сельсавета заставалася б нашмат больш моладзі. Бо таксама не скарэць: нават пры наяўнасці моцнай сельгасвытворчасці працаваць трактарыстам ці даяркай захоча не кожны.

Ад дачніка і да турыста

Любое прадпрыемства — у першую чаргу сродкі. І сродкі немаленькія, прычым зацікавіць інвестара «з боку» удаецца далёка не заўсёды. Як правіла, атрымліваюцца даволі абмежаваныя і «ўнутраныя рэзервы» рэгіёнаў. Вырашальным тут можа аказацца менавіта патэнцыял. А якраз ён у Нарачанскага сельсавета ёсць. Нягледзячы на значную, з паўсотні кіламетраў, адлегласць ад буйнейшага возера нашай краіны, гэта ўсё ж турыстычная зона.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Марожанае ў вёску прывязе «Купава»

Паласавацца ў спякоту марожаным змогуць і жыхары самых аддаленых вёсак Гомельшчыны. 15 прыгожых аўтамабіляў-фургонаў з ізаітэрмічным кузавам і халадзільным абсталяваннем маркі «Купава» ўзялі шлях у раёны, дзе будзе працаваць на спажывецкіх таварыствах так званых «чарнобыльскіх» зонаў Гомельскай вобласці. Між тым, зусім хутка пачнецца і нарыхтоўка дзікарослых грыбоў і ягад, — нагадае старшыня праўлення Гомельскага абласнога саюза спажывецкіх таварыстваў Васіль СМОЛЬСКІ.

— Гэтыя машыны мы будзем дадаткова выкарыстоўваць і для нарыхтоўкі чарніц, журавін, — тлумачыць ён. — Яны ж маюць рэфрыжартарна-халадзільныя ўстаноўкі, якія дазваляюць у ахаладжаным стане дастаўляць ягады да месца яе замарозкі або іншай перапрацоўкі. Пляч гадоў запар набываецца падзвіжны састаў рознага прызначэння для арганізацыі спажывецкай кааперацыі Гомельшчыны. Сёлета на набывецкі транспарту накіравана каля Вр1,8 млрд — з абласнога бюджэту. Усяго ж у 2005—2009 гадах Гомельскаму аблспажывсаюзу было выдаткавана больш за Вр4,8 млрд — за кошт сродкаў, прызначаных на ліквідацыю наступстваў аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Такім чынам стварылася вялікая аўтакалона — усю 89 аўтамашыны, якія цяпер працуюць на інтарэсы жыхароў нашага рэгіёна. Кожны з аўтамабіляў каштуе не менш за 100 мільёнаў рублёў. Былі аўтакарамы, хлебныя фургоны, а

Ключы ад новай аўтакарамы ўручыў намеснік старшыні Гомельскага аблвыканкама Вялянцін БАРЫСЕНКА.

вось цяпер — ізаітэрмічныя фургоны. Яны забяспечыць якасную дастаўку харчовых тавараў у любы вясковы населены пункт вобласці.

Калі ў вёску, дзе жыве дзясяткі-другі жыхароў, прыязджае аўтакарама, гэта хоць і каханая, але заўсёды — вельмі важная падзея. У вызначаны час гандлярю сустракаюць, і вакол машыны адразу ж збіраецца невялікі натоўп — і тавар купіць, і абмеркаваць апошнія падзеі з суседзямі. Спажывецкая кааперацыя ў вёсцы выконвае не толькі абслуговыя гандлёвыя функцыі, але і сацыяльна-эканамічную ролю, — падкрэслівае старшыня праўлення Беларускага рэспубліканскага саюза спажывецкіх таварыстваў Сяргей СІДЗЬКО:

— Наша крама на колах — гэта ж, лічыце, яшчэ і ачаг культуры ў тых вёсках, дзе няма клуба, сельсавета і пошты. І тады наша крама становіцца эпіцэнтрам інтарэсаў грамадзян. Перадача 15 аўтамабіляў — неацэнны ўнёсак у развіццё не толькі спажывецкай кааперацыі ў вёсцы, але і жыцця ўвогуле ў пацярпелых ад аварыі раёнах Гомельшчыны.

Кіроўчы з Нараўшчынскага, Брагінскага, Чачэрскага, Кармянскага, Хойніцкага і Веткаўскага райспажывтаварыстваў Гомельскай вобласці атрымалі ключы ад аўтафургонаў, за якімі цяпер павінны глядзець, як за сваёй жонкай, ці хоць бы як за асабістай машынай, жартуюць прысутныя. Калі сур'ёзна, выкарыстоўванне такой тэхнікі дазволіць вёсцы работу па абслугоўванні насельніцтва ў адпаведнасці з патрабаваннямі і сацыяльнымі стандартамі, якія прад'яўляюць санітарныя службы. «Ні цвіка, ні жалза на дарозе!» — такое пажаданне асабліва радуе кожнага з кіроўцаў аўтафургонаў. Яны адразу пасля цырымоніі перадачы машын садзіцца за руль і накіроўваюцца ў свае родныя раёны. Каб прывезці ў вёску самую свежую каўбасу — у асартыменце. Ну і марожанае таксама.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. Фота аўтара.

«ДЗЕ ГЭТА ПРАПІСАНА?»...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

За тэрыторыю агульнага карыстання (у тым ліку паркі і скверы), а таксама за парадка на могілках адказвае сельскі Савет. За кошт сродкаў, выдзеленых сельсавету на добраўпарадкаванне, наймаем людзей, якія займаюцца абкосам. Але абкосіць усё так, каб быў ідэальны парадка, немагчыма — не хапае ні працоўных рэсурсаў, ні грошай. Вось у красавіку мы добраўпарадкавалі могілкі ў адной з вёсак, а днём я паехаў паглядзець — такое ўражанне, што там нічога не рабілася... Добра было б, нарэшце, перадаць могілкі на баланс раённай жыллёва-камунальнай гаспадаркі. Ці стварыць адпаведную службу на тэрыторыі сельсавета. Але такога ў нас няма, і гэты дрэнна. Я ж не магу хадыць за ўсімі і прыбраць паперкі, пустае бутэлькі, бацінне ці сурож галле... А санстанцыя, калі прыязджае і забірае выкінуты хлам, штрафую ў першую чаргу мяне, бо гэты прасцей за ўсё. Праўда, старшыня раённага Савета дэпутатаў Віктар Ражанец за нас заўсёды выступае. «Калі вы, — гаворыць ён санслужбам, — прыязджаеце ў населены пункт, дык таксама працуеце з насельніцтвам. Чаму вы хутчэй ідзеце ў сельскі Савет? Ідзеце да людзей і штрафуйце іх. Тады будзе рэзананс!».

У адпаведнасці з новым Адміністрацыйным кодэксам я таксама магу скласці пратакол, але з маральнага пункту гледжання зрабіць гэта няпроста: нам тут з людзьмі жыць, працаваць. Так што радыкальныя меры я не прымяню — проста іду да чалавека і прашу прыбраць тэрыторыю.

Валяціна НАВАГРАН, старшыня Пышнянскага сельскага Савета дэпутатаў Лепельскага раёна:

Лепельскія жылкамгас арганізавана вывозіць смецце толькі з 2 населеных пунктаў сельсавета. За парадка ў астатніх 19 адказвае мя. І гэта, шчыра кажучы, вельмі напружвае. Хацелася б, каб служба ЖКК з цягам часу перададзенае абслугоўванне ўсіх насельніцтва. Пра гэта неаднойчы гаварылася і на самым высокім узроўні. Але ў жылкамгаса, напэўна, сёння няма ні такой магчымасці, ні адпаведных сродкаў. Таму мы шмат не просім — дастаткова было б паставіць хоць бы кантэйнеры для смецця, якіх відавочна не хапае. Кантэйнеры патрабую і ў вялікіх вёсках сельсавета, і ў маленічкіх.

Нягледзячы на адсутнасць кантэйнераў, жыхары невялікіх вёсак не выкідаюць смецце за агародку. Яны самі — хто на конях, хто трактарам — вывозяць яго на міні-палігоны. Таму, зразумела, дагаворы на вывоз ад іх ніхто не патрабуе. Але, шчыра кажучы, у тых двух населеных пунктах, дзе смецце вывозяць службы ЖКК, дагаворы з прыватнымі падворнікамі таксама не заключаныя. Чаму так атрымаваецца? Ну, такі ў людзей менталітэт, не хочучы яны пла-

ціць (па прычыне: нікуды ЖКК не падзенца, і ў любым выпадку з цэнтральнай вёскі смецце будзе вывезена). Хоць аплата мізэрная — 5 тысяч у год... Вядзём з людзьмі тлумачальную работу. Калі б кожны плаціў ЖКК за гэту паслугу, у камунальнай з'явіліся б дадатковыя грошы і яны маглі б нешта закупаць для насельніцтва. Тыя ж кантэйнеры хутчэй устанавілі б.

Святлана ДАВАЛЬЦОВА, старшыня Міхавіцкага сельскага Савета дэпутатаў Мінскага раёна:

— Вы самі добра разумееце, што ў сельсаветах могілкі на баланс раённага жыллёва-камунальнай гаспадаркі. Ці стварыць адпаведную службу на тэрыторыі сельсавета. Але такога ў нас няма, і гэты дрэнна. Я ж не магу хадыць за ўсімі і прыбраць паперкі, пустае бутэлькі, бацінне ці сурож галле... А санстанцыя, калі прыязджае і забірае выкінуты хлам, штрафую ў першую чаргу мяне, бо гэты прасцей за ўсё. Праўда, старшыня раённага Савета дэпутатаў Віктар Ражанец за нас заўсёды выступае. «Калі вы, — гаворыць ён санслужбам, — прыязджаеце ў населены пункт, дык таксама працуеце з насельніцтвам. Чаму вы хутчэй ідзеце ў сельскі Савет? Ідзеце да людзей і штрафуйце іх. Тады будзе рэзананс!».

У адпаведнасці з новым Адміністрацыйным кодэксам я таксама магу скласці пратакол, але з маральнага пункту гледжання зрабіць гэта няпроста: нам тут з людзьмі жыць, працаваць. Так што радыкальныя меры я не прымяню — проста іду да чалавека і прашу прыбраць тэрыторыю.

Валяціна НАВАГРАН, старшыня Пышнянскага сельскага Савета дэпутатаў Лепельскага раёна:

Лепельскія жылкамгас арганізавана вывозіць смецце толькі з 2 населеных пунктаў сельсавета. За парадка ў астатніх 19 адказвае мя. І гэта, шчыра кажучы, вельмі напружвае. Хацелася б, каб служба ЖКК з цягам часу перададзенае абслугоўванне ўсіх насельніцтва. Пра гэта неаднойчы гаварылася і на самым высокім узроўні. Але ў жылкамгаса, напэўна, сёння няма ні такой магчымасці, ні адпаведных сродкаў. Таму мы шмат не просім — дастаткова было б паставіць хоць бы кантэйнеры для смецця, якіх відавочна не хапае. Кантэйнеры патрабую і ў вялікіх вёсках сельсавета, і ў маленічкіх.

Нягледзячы на адсутнасць кантэйнераў, жыхары невялікіх вёсак не выкідаюць смецце за агародку. Яны самі — хто на конях, хто трактарам — вывозяць яго на міні-палігоны. Таму, зразумела, дагаворы на вывоз ад іх ніхто не патрабуе. Але, шчыра кажучы, у тых двух населеных пунктах, дзе смецце вывозяць службы ЖКК, дагаворы з прыватнымі падворнікамі таксама не заключаныя. Чаму так атрымаваецца? Ну, такі ў людзей менталітэт, не хочучы яны пла-

Наталля КАРПЕНКА.

ІНІЦЫЯТЫВА І ЎЗНАГАРОДА

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар. «МС».) Акрамя таго, лепшых пачынаў вызначае і штоквартальна — з уручэннем граматаў, падзячных лістоў і грашовых прэмій. Гэта адбываецца на раённым сходзе з удзелам прадстаўнікоў усіх зацікаўленых службаў.

— Адуцільныя актыўнасці працы старастаў?

— Так. За апошні год сітуацыя па шэрагу надзменных пытанняў палепшылася, у прыватнасці, скарацілася колькасць выпадкаў самагонаварэння. Дзякуючы ў тым ліку і прычыпляюць пазіцыі старастаў, якія паведамляюць пра гэта (можна, і аананіма) куды трэба.

— У грамадскіх свядомасці такая прынцыповасць пакуль не надта шнэцкая, параўноўваецца са «стукцацтвам», здарэнцтвам...

— Трэба адмаўляцца ад падобнай псіхалогіі, бо яна не мае нічога агульнага з духам таварыскасці і цывілізаванымі нормамі жыцця ў грамадстве. Калі мы такім званком выратуем хоць бы адну сям'ю (можна, не скасуюць шлюб, не будзе гвалту над дзеткамі) ці папярэдзім гвель хоць бы аднаго чалавека ў п'яным чадзе, з цыгарэтаў у роце — значыць, ужо вялікі плюс. Гэта не «стукцацтва», а дапамога людзям, якія потым будуць удзячныя.

— Дарэчы, у нас на ўліку знаходзяцца ўсе незасяленыя дамы і ўсе людзі, якія не маюць пратэсты, рэгістрацыі. Такім чынам, стараемся пільнаваць там, адкуль можна чакаць «падвоху». І ў першую чаргу ўлік вядуць старасты населеных пунктаў. Яны ж кантралююць і працу аўтакрамаў, якія абслугоўваюць жыхароў так званых перспектывіўных вёсак. Дарэчы, будзе заказ — прыяздуць дахаты не толькі прадукты харчавання, але і, дапусцім, тэлевізар, халадзільнік.

— Як лічыце, за кошт чаго органы мясцовага самакіравання маглі б актыўнаваць сваю працу?

— Трэба прыцягваць да яе маладых, ініцыятыўных кіраўнікоў. Моладзь не надта імкнецца на пасадку старшыні сельскага Савета. Быў, дапусцім, адзін — перспектывіўны, энэргічны. Аднак працаваў год і кажа: «Прабачце, больш

дзе гвалту над дзеткамі) ці папярэдзім гвель хоць бы аднаго чалавека ў п'яным чадзе, з цыгарэтаў у роце — значыць, ужо вялікі плюс. Гэта не «стукцацтва», а дапамога людзям, якія потым будуць удзячныя.

Дарэчы, у нас на ўліку знаходзяцца ўсе незасяленыя дамы і ўсе людзі, якія не маюць пратэсты, рэгістрацыі. Такім чынам, стараемся пільнаваць там, адкуль можна чакаць «падвоху». І ў першую чаргу ўлік вядуць старасты населеных пунктаў. Яны ж кантралююць і працу аўтакрамаў, якія абслугоўваюць жыхароў так званых перспектывіўных вёсак. Дарэчы, будзе заказ — прыяздуць дахаты не толькі прадукты харчавання, але і, дапусцім, тэлевізар, халадзільнік.

— Як лічыце, за кошт чаго органы мясцовага самакіравання маглі б актыўнаваць сваю працу?

— Трэба прыцягваць да яе маладых, ініцыятыўных кіраўнікоў. Моладзь не надта імкнецца на пасадку старшыні сельскага Савета. Быў, дапусцім, адзін — перспектывіўны, энэргічны. Аднак працаваў год і кажа: «Прабачце, больш

дзе гвалту над дзеткамі) ці папярэдзім гвель хоць бы аднаго чалавека ў п'яным чадзе, з цыгарэтаў у роце — значыць, ужо вялікі плюс. Гэта не «стукцацтва», а дапамога людзям, якія потым будуць удзячныя.

Дарэчы, у нас на ўліку знаходзяцца ўсе незасяленыя дамы і ўсе людзі, якія не маюць пратэсты, рэгістрацыі. Такім чынам, стараемся пільнаваць там, адкуль можна чакаць «падвоху». І ў першую чаргу ўлік вядуць старасты населеных пунктаў. Яны ж кантралююць і працу аўтакрамаў, якія абслугоўваюць жыхароў так званых перспектывіўных вёсак. Дарэчы, будзе заказ — прыяздуць дахаты не толькі прадукты харчавання, але і, дапусцім, тэлевізар, халадзільнік.

— Як лічыце, за кошт чаго органы мясцовага самакіравання маглі б актыўнаваць сваю працу?

— Трэба прыцягваць да яе маладых, ініцыятыўных кіраўнікоў. Моладзь не надта імкнецца на пасадку старшыні сельскага Савета. Быў, дапусцім, адзін — перспектывіўны, энэргічны. Аднак працаваў год і кажа: «Прабачце, больш

ках пры стварэнні новай вытворчасці. А сельскія Саветы могуць паўплываць на развіццё агражатурызму, наладзіць кантакт з нарыхтоўшчыкамі грыбоў, ягад. Скажам, Казлоўшчынскі пасялковы Савет летас у выглядзе падаткаў ад нарыхтоўшчыкаў, што зарэгістраваныя на яго тэрыторыі, атрымаў каля дзесяці мільёнаў рублёў. Глядзіш, і за некалькі гадоў з'явіцца грашовыя сродкі для тых ці іншых праектаў на гэтай тэрыторыі.

Дарэчы, для тых жа нарыхтоўчых пунктаў, а, можа, для нейкіх майстэрняў альбо ў інтарсах агражатурызму маглі б выкарыстоўвацца і будынкі былых вясковых крамаў. Ахвотныя іх выкарыстоўваць ёсць, але гэтага мала. Напрыклад, адзін з пустых будынкаў прадаюць не танней за 8,5 мільёна рублёў. Хоць, як было сказана намеснікам старшыні аблспажыўсаюза на нядаўнім пасяджэнні прэзідыума абласнога Савета дэпутатаў, магчыма і бязвыплатная перадача будынкаў былых крамаў. Мы б гэта толькі віталі, хоць рэальна з такім варыянтам яшчэ не сустраліся.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

СЕЛЬСАВЕТ НА «ЛІНІ ФРОНТУ»

(Заканчэнне.)

Пачатак на 1-й стар. «МС».)

— Амаль усе вёскі сельсавета месцяцца бліз Нарачанкі, адзінай рэчкі, што выцякае з Нарачы — амаль яе Ангра з Байкала, — значае Ана-толь Бяганскі. — Прычым Нарачанка — рэчка цікавая. Магчыма, вада тут на 4-5 градусаў халаднейшая, чым у Віліі. Затое яна — чысцютка, літаральна да апошняга часу тут лавілі і ракаў, і вугроў.

Улетку насельніцтва сельсавета павялічваюцца ці не ў пайтара раза, інтарэс да гэтых мясцін — «даннікаў» вельмі высокі. Кошт установаў пад будаўніцтва даходзіць да 30 мільёнаў рублёў, значным попытам карыстаюцца і вясковыя хаты. Прычым тут узнікае і дзікаватыя праблема. Купіць ёсць што, пустых дамоў хапае. Аднак з продажам застаюцца пытанні. Сёння працэс пошуку ўласнікаў закінутых будынкаў, а таксама афармленне новых дакументаў з'яўляюцца на паўтара года. Наконт гэтага ў Анатоля Бяганскага нават свая прапанова: суд павінен толькі прымаць рашэнне па былым уласніку, незалежна камісія павінна вызначыць ацэначны кошт, а васьм афармленне трэба пакінуць за купініком. Так будзе хутчэй.

Праўда, продаж — ужо дэталь. Больш важна, што асабілівых непаразуменняў з даннікамі няма, а сам «дачны варыянт» падаецца даволі прывабным. На тэрыторыі сельсавета працуюць і дзве аграбудаўнічыя, сюды актыўна едуць турысты, пры гэтым многія перакананы: іх будзе яшчэ больш. Некалі мясцовая рэчка ўваходзіла ў папулярны сярэд літоўцаў водны маршрут ад возера Нарач да Каўнаса. А ў будучыні гэты край мае ўсё шанцы прывабіць аматараў мемарыяльнага турызму. Падчас Першай сусветнай вайны тут больш за тры гады праходзіла лінія фронту. І сёння робіцца ўсё, каб аднавіць памяць аб тым несправядліва «забытым» часе.

«Бліц-крыг» у тры гады

У сярэдзіне 1970-х ён рабіў ілюстрацыі да кнігі мележаўскае «Людзей на балоце» і нямаля павандраваў па Палесці. У выніку ж з'явілася дзіўнае, на першы погляд, рашэнне — пакінуць Мінск і пераехаць жыць у вёску. Затым даволі выпадкова знайшоўся «варыянт» Заброддзя бліз «вілейскай» На-

рачы. А потым на новым месцы мастак Барыс Цітовіч проста пайшоў па грыбы ў лес... і натрапіў на закінутыя могілкі Першай сусветнай. Уласна кажучы, гэта вызначыла яго далейшы лёс. Ужо шмат гадоў Цітовіч не проста займаецца кніжнай графікай і іканаграфіяй, але таксама — гісторыяй той вайны. Прычым пачынае ўшанаванне памяці яе салдатаў даводзілася практычна з нуля.

Гэта немцы падыходзілі да ўсяго грунтоўна — ці не ў кожным вайсковым уз'ядзе ў іх быў вагон з цэмантам, тут жа ехалі архітэктар і мастак — такім чынам, помнікі загінулым з'яўляліся адразу, а звесткі аб пахаваных старанна захоўваліся, — адзначае Барыс Цітовіч. — У шматнацыянальнай арміі Расійскай імперыі так было не заўсёды. А тым больш сітуацыя пагоршылася пасля вядомых падзей 1917 года. Першую сусветную вайну называлі імперыялістычнай, а яе салдатаў прызылі «не нашымі». Нягледзячы на тое, што гэты салдаты фактычна былі бацькамі ўсіх тых, хто прынёс Перамогу ў 1945 годзе.

Як і ў Вялікую Айчынную, у 1914-м немцы разлічвалі на «бліц-крыг». Не атрымалася. Фронт дакаціўся да заходніх земляў Беларусі і спыніўся ў шмат гадоў. Вайна ператварылася ў «траншэйную», без асабілівага руху. Аднак гэта была сапраўдная вайна. Каля Заброддзя мясціцца шпіталь расійскай арміі, і тут жа, паводле розных ацэнак, знайшлі спачыв ад 1,5 да 2,5 тысяч салдатаў, і што самае сумнае — пераважна «без іменна». Зразумела, што аднавіць іх цалкам атрымаецца наўрад ці. Аднак, дзякуючы пошукам у архівах, поспехі ўжо ёсць. Не меншы поспех — аднаўленне могілак у лесе ля Заброддзя, установаўкі помнікаў каля вёскі Рускае Сяло і іншых населеных пунктаў.

Да таго ж, у Заброддзі ў гонар ахвяраў Першай і Другой сусветных войнаў з'явілася капліца Барыса і Глеба. Яе будаўніцтва пачалося ў 2004 годзе і дагэтуль не закончылася, засталася дарабіць званіцу. І тым не менш гэта — ужо храм. Тут праводзяцца набажэнствы і тут жа, з дазволу царквы, ёсць невялікі музей. У ім знойдзены пералік палкоў, што ваявалі ў 1914—1918 гадах на тэрыторыі Вілейшчыны, пабачыш каскі і траншэйныя нажы для рукспашных баёў, а таксама пачушы расповед «гаспадары» — Барыса Цітовіча. Напрыклад, пра тое, чаму ад сал-

датаў і афіцэраў, якія ўпадабалі ў прыфрантавай зоне мясцовых дзеячатаў або ўдоў, ці не ў абавязковым парадку патрабавалі «афіцыйна» афармляць адносіны. А самі шлюбы рэгістравалі вельмі хутка. Разлік быў адмысловы. У выніку тых шлюбаў павінны былі з'яўляцца менавіта законнанароджаныя дзеці — у выпадку смерці вайскоўца, такіх дзеці маглі прэтэндаваць на пенсію. А яна ў сваю чаргу складала жалаванне салдата або палову жалавання афіцэра.

Гэту вайну называлі «вайной калючага дроту» — на лініі фронту яго ставілі на 30 шэрагаў, і каб прабіць такое ўмацаванне для праходу пяхоты, магло спатрэбіцца да 150—200 снарадаў, — адзначае Барыс Цітовіч.

А яшчэ «вынаходніцтвам» Першай сусветнай сталі сумнавадомыя газавыя атакі. Яны здараліся і ў Беларусі, прычым часта пасля атакі немцы не марнавалі патроны, а проста дабівалі ўжо нездэззодных салдатаў расійскай арміі так званай траншэйнай булавой — выкарыстанай жалезнай гранатай, якая насаджалася на звычайную палку. Не менш трагічны момант — і кантрактаў расійскага войска. Каб узяць салдатаў, афіцэры былі вымушаны зрываць з сабе працівагазы. Салдаты чулі каманду і ішлі наперад, тады як афіцэры — гінулі.

Рух малымі крокамі

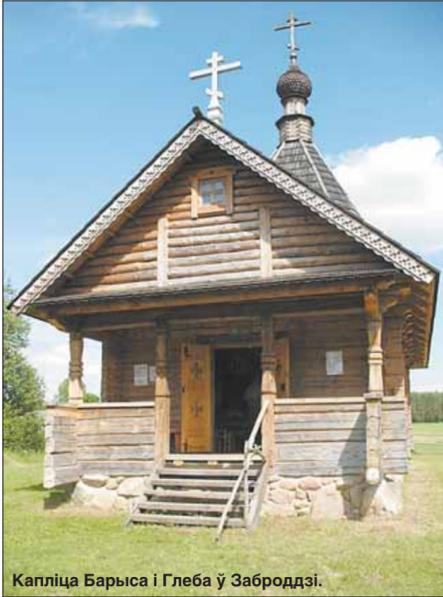
Зразумела, што добраўпарадкаванне могілак, установаўкі помнікаў і будаўніцтва капліцы — гэта грошы. Наіўна меркаваць, што знайшоўся нехта, хто «даў усё і адразу». Грошы збіраюцца паступова, і часам нават выпадкова. Скажам, вялікую падтрымку аказвае адміністрацыя расійскага Махайска, не застаецца ўбаку мясцовае гаспадарка «Нарачанскія зоры», у справу ідзе значная частка асабістых зберажэнняў Барыса Цітовіча,

а здараецца, што дапамогу прапановуюць цалкам незнаёмыя людзі. Прычым далейшыя выдаткі плануюцца супольна — грамадскім камітэтам на гісторыка-культурнай спадчыне пры Нарачанскім сельвыканкаме.

Толькі ў найбліжэйшы час нам трэба ўстанавіць пяць крыжоў з іменнамі загінулых у Рускім Сяле, правесці акантоўку могілак у Заброддзі, дабудаваць званіцу, — адзначае Барыс Цітовіч. — І ведаецца, мы гэта зробім, галоўнае — не спыняцца. Апошнім часам радуе, што стаўленне да Першай сусветнай вайны на ўсіх узроўнях усё ж стала змяняцца.

Між тым, у раёне ўжо адпрацоўваюць турыстычныя маршруты, пазалетаць і летас па былой лініі фронту прайшлі два дзіцячыя паходы — праз закінутыя ачолы і фартыфікацыйныя збудаванні. Надалей тое ж, перакананы Барыс Цітовіч, будуць рабіць і дарослыя. А яшчэ мастак марыць пра з'яўленне ў Беларусі музея Першай сусветнай. Тым больш, што зусім хутка з моманту пачатку той малавадомай вайны споўніцца роўна сто гадоў.

Сяргей ГРЫБ. Фота аўтара. Вілейскі раён.

Капліца Барыса і Глеба ў Заброддзі.

ЗАБОРСКІ ФЭСТ — свята агратурызму

Два першыя ў Беларусі інфармацыйныя цэнтры па ўстойлівым развіцці і садзейнічаны экалагічнаму турызму з інтэрвалам у адзін дзень урачыста адкрыліся ў Наваполацку і Расонскім раёне. Цэнтры былі створаны ў рамках рэалізацыі сумеснага праекта Еўрапейскага саюза і ААН «Устойлівае развіццё на мясцовым узроўні».

Багаты пачастунак у в. Забор'е.

Каардынатар праекта па сувязях з грамадскасцю Вячаслаў Смірнов не хаваў свайго задавальнення ад сумеснай работы з мясцовай уладай Наваполацка і Расонскага раёна. Яны, скажаў Вячаслаў, правялі сябе як сучасныя людзі, адкрытыя для новых ідэй і прапаноў, гатовыя абмяркоўваць усе карысныя, на іх погляд, прапановы. Асабліва яго ўразілі адносіны мэра Наваполацка Наталлі Качанавай, якая праявіла вялікую зацікаўленасць у тым, каб цэнтр стаў запатрабаванай пляцоўкай для абмеркавання новых перспектывіўных праектаў у рэгіоне, якія б дазволілі прыцягнуць дадатковыя сродкі ў мясцовы бюджэт.

Дзейнасць інфармацыйных цэнтраў будзе засяроджана на правядзенні інфармацыйна-адукацыйных семінараў і трэнінгаў, даследаванняў, падрыхтоўцы публікацый на тэмы экалагіі і развіцця турызму ў рэгіоне, аказанні інфармацыйных паслуг. Чакаецца, што цэнтры будуць спрыяць правядзенню міжнародных мерапрыемстваў, абмену досведам з партнёрамі з Беларусі і суседніх краін, а таксама аказваць падтрымку беларускім рэгіонам у развіцці экалагічнага турызму.

У Наваполацку, да слова, адразу ацанілі перавагі адкрыцця ў горадзе інфармацыйнага цэнтра. А таму горад аказаў не толькі маральную падтрымку, што таксама немалаважна, але і пагадзіўся ўзяць на сябе значную частку выдаткаў і ўклаў у агульную справу прыкладна 25 мільёнаў рублёў. Мясцовыя ўлады і ў Наваполацку, і ў Расонах паклапаціліся, каб адкрыццё цэнтраў стала сапраўдным святам і суправаджалася цікавымі мерапрыемствамі. У Наваполацку гэта былі выстава вырабаў мясцовых рамеснікаў, экскурсія ў традыцыйную беларускую хату, тэатралізаваны паказ народных абрадаў, вырабаў мясцовых рамеснікаў, дэманстрацыя дзіцячых моды, дакладнай, так званай «экалагічнай калекцыі» і іншыя мерапрыемствы.

У Расонах прапанавалі сваю праграму — з ухілам на дэманстрацыю патэнцыялу агратуры-

му ў рэгіоне. Адкрыццё цэнтра ў вёсцы Забор'е спецыяльна было прымеркавана да правядзення там рэспубліканскага фестывяльскага турызму. Яго назва гаворыць сама за сабе — «Заборскі фест». Сёлета ён атрымаў дадатковае фінансаванне ад вышэйзгаданага праекта, што дазволіла аздобіць праграму новымі мерапрыемствамі. Вялікую цікавасць ва ўдзельніцкаў фестывяльскага кулінарнага конкурсу сярэд ўладальнікаў агратурыстычных сядзібаў. А закончыўся фест гала-канцэртам мясцовых талентаў.

У час свайго выступлення кіраўнік Прадстаўніцтва ААН у Беларусі Антоніус Брук адзначыў, што «з'яўленне цэнтраў — гэта вынік плённага супрацоўніцтва Праграмы развіцця ААН, Еўрасаюза, Міністэрства аховы прыроды і навакольнага асяроддзя Беларусі з мясцовымі ўладамі і жыхарамі, яго шчырымі прыхільнікамі аховы навакольнага асяроддзя».

Як паведамілі ў Прадстаўніцтва ААН у Беларусі, да канца года будуць адкрытыя яшчэ тры аналагічныя інфармацыйныя цэнтры: у Чачуа, Белаазёрскі і Жалудку.

Леанід ЛАХМАНЕНКА.

Віцебская вобласць.

А ДЗЕЦІ ДЗЕ?..

ПАДМАН

Пры праверцы адзела адукацыі Полацкага райвыканкама спецыялісты міжраённага камітэта дзяржаўнага кантролю Віцебскага вобласці ўстанавілі, што спіс выхаванцаў дзіцячага садка не адпавядае рэальнай колькасці дзяцей.

Высветлілася, што ў спісы выхаванцаў установаў адукацыі «Багатырскі дзяржаўны дзіцячы садок Полацкага раёна» было ўключана пяць дзяцей, якія фактычна садок не наведвалі. У выніку гэтага неабгрунтавана былі атрыманы бюджэтныя сродкі ў суме 4,7 мільёна рублёў,

якія выкарыстаны на выплату зарплаты работнікам гэтай установы. Незаконна атрыманыя грашовыя сродкі і налічаныя працэнты на агульную суму 5,3 мільёна рублёў віватавай асобай былі кампенсаваны ў бюджэт у поўным памеры. Акрамя гэтага, віватага прыцягнулі да адміністрацыйнай адказнасці ў выглядзе штрафу на суму 630 тысяч рублёў. Матэрыялы праверкі былі накіраваныя ў праваахоўныя органы.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПОВТОРНОМ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ПРАВА АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА в г. ГРОДНО

Наименование объекта	Местонахождение объекта	Площадь земельного участка (га)	Кадастровый номер	Начальная цена (руб.)	Сумма задатка (руб.)	Форма проводимого аукциона	Условие продажи объекта
Право аренды земельного участка сроком на 25 лет	ул. Белье Росы	0,3869	44010000002005452	160 900 000	16 090 000	Аукцион с участием	Строительство в течение 2-х лет станции технического обслуживания автомобилей с мойкой, кафе и магазином сопутствующих товаров*

* с подробной информацией об условиях строительства объекта можно ознакомиться по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2, каб. № 57, в рабочие дни с 8.00 до 17.00, тел. (0152) 720546. Аукцион состоится 5 июня 2010 года в 12.00 в здании горисполкома по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2. Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2, каб. № 57, в рабочие дни с 8.00 до 17.00 по 2 июля 2010 г. Телефон для справок в Гродно: (0152) 720546. Адрес сайта: www.gorod.grodno.by. Подробные извещения опубликованы в газетах «Гродненская правда» №